

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Sa ngalan ng pamunuan, nais kong batiin ang mga tagapagtaguyod at kalahok sa ika-33ng Pambansang Kumperensya sa Sikolohiyang Pilipino.

Walang dudang napaka-interesante ng pag-uusapan dito dahil sa mga **Sarap, Ligaya at Ginhawa** ay sya na yatang nasa tuktok ng listahan ng mga ninanais na bawat nilalang.

Ano nga ba ang pananaw ng mga Pilipino tungkol sa mga bagay na ito? Anu-ano ang ating mga ginagawa, ang mga sakripisyo at hirap na dinadaan makamit lamang ang mga bagay na ito?

Sa harap ng nagtataasang presyo ng mga bilihan at pandaigdigang krisis pampinansyal, mahalaga pa ring tumigil sandali upang pag-isipan at pag-usapan kung ano ba talaga ang mga bagay na nagbibigay sa atin ng **Gaan at Gana sa Buhay**.

Maraming salamat sa tagapamahala, tagapangasiwa at mga isponsor ng kumperensyang ito.

Jose Ma. F. Bartolome
Pangulo
Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Malaus co pu!

Isang mainit na pagbati ang inihatid namin sa lahat ng mga delegado, panauhing pandagal at mananaliksik sa Ika-33 Pambansang Kumperensya ng Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino (PSSP) na gaganapin sa kauna-unahang pagkakataon dito sa Holy Angel University. Kaisa ng PSSP ang HAU College of Arts & Science and Education (CASEd) ang maisulong ang layunin nitong palaganapin ang Sikolohiyang Pilipino sa iba't ibang sektor ng lipunan bilang “isang inter-disiplinaryo at maka-Pilipinong pananaw at pamamaraan”.

Ang pokus ng kumperensiya sa taong ito ay di lamang napapanahon kundi makatawag pansin din dahil nag-iwan ito ng di-maintindihang ngiti sa lahat ng nakakabasa: “GAAN AT GANA NG BUHAY: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa sa Kultura at Lipunang Pilipino”. Patunay lamang marahil na ang naturang tema ay hitik sa kahulugan at bagay na malapit sa karanasan o kamalayan ng bawat Pinoy. Di katakataka dahil sa kasalukuyang panahon ng globalisasyon, samu't saring krisis ang kinakaharap ng bawat Pinoy, krisis na sumasabotahe sa pangunahing pangarap ng Pinoy: ang magkaroon ng masarap, maligaya at maginhawang buhay. Kung kaya't nararapat lamang na mabigyan ng puwang ang lahat ng empirikal na pagsisiyasat na tumatalakay sa mga konseptong Sarap, Ligaya at Ginhawa mula sa iba't ibang perspektiba at disiplina.

Nawa'y sa loob ng dalawang araw na magkakasabay na sesyon, mag-iwan ng hamon sa lahat ng mga delegado na lubusang maintindihan ang kultura at lipunang Pilipino gamit ang katutubong pamamaraan at maka-Pilipinong pananaw. Nawa'y magtanim rin ang kumperensiya ng matinding pagnanais sa lahat na paunlarin at isulong ang mga kaalamang maiaambag ng Sikolohiyang Pilipino di lamang sa mga akademya kundi sa lahat ng mga institusyong kinabibilangan ng bawat Pilipino.

Muli, ang aking mainit na pagbati at tuloy po kayo sa Holy Angel University!

Mrs. LIZABELLE B. GAMBOA
Dekana, College of Arts & Sciences and Education
Holy Angel University

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

PAGPAPAKILALA SA PSSP

Ang Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino (PSSP) ay isang panlipunan at propesyonal na organisasyong itinatag noong 1975 sa layuning isulong at itaguyod ang Sikolohiyang Pilipino bilang *disiplina* at *kilusan* para sa makabuluhan at makatuturang pag-aaral, pagsusuri at pag-unawa ng *diwa* at *pagkataong Pilipino* mula sa oryentasyon at perspektibong Pilipino tungo sa pagpapalawak ng pambansang kamalayan at kamulatan ng sambayanang Pilipino.

Partikular na mga Layunin ng PSSP

1. Ipalaganap ang sikolohiyang Pilipino sa unibersidad, Simbahan, pribadong ahensiya, media at pamahalaan.
2. Mag-ambag sa diskurso ukol sa mga napapanahong usaping pambansa at pandaigdigang gamit ang perspektibo ng sikolohiyang Pilipino
3. Linangin at gamitin ang kaalaman, kaisipan at metodolohiyang batay sa yaman ng mga kultura at karanasan sa Pilipinas
4. Bumuo ng sistematikong paglikom ng mga materyal at kaalaman ukol sa kultura at lipunang Pilipino

LUPONG TAGAPAMAHALA 2006-2007

<i>Pangulo</i>	Jose Maria Bartolome
<i>Pangalawang Pangulo</i>	Josefina Andrea Cantiller
<i>Kalihim</i>	Rene Zubieto
<i>Ingat-Yaman</i>	Michelle Ong - Aguirre
<i>Mga Kasapi</i>	Albert Alejo, SJ
	Herminio Alejo
	Flordeliza Lagbao-Bolante
	Grace Aguilin-Dalisay
	Elizabeth Protacio - de Castro
	Ma. Angeles Guanzon-Lapeña
	Benito Teehankee
<i>Tagapangasiwang Direktor</i>	Jay A. Yacat

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

TALAN NG MGA NAGING PANGULO

Virgilio G. Enriquez
Pangulong Tagapagtatag

Esther S. Reyes 1979-1980	Grace Aguilong-Dalisay 1993-1994
Manuel F. Bonifacio 1981-1982	Proserpina D. Tapales 1995-1996
Abraham B. Velasco 1983-1984	Elizabeth Protacio-Marcelino 1997-1998
Felipe De Leon Jr. 1984-1985	Ma. Angeles Guanzon-Lapeña 1999-2000
Alfredo V. Lagmay 1987-1988	Flordeliza Lagbao-Bolante 2001-2002
Lilia F. Antonio 1989-1990	Grace Aguilong-Dalisay 2003-2007
Rogelia Pe-Pua 1991-1992	Jose Maria Bartolome 2008

TALAN NG MGA KASAPI (1975-KASALUKUYAN)

KASAPING PANDANGAL

Teodoro A. Agoncillo, Kasaysayan
Renato Constantino, Kasaysayan
Jose "Pepe" W. Diokno, Pulitika
Alfredo V. Lagmay, Sikolohiya
Cecilio Lopez, Linggwistika

Genoveva Edroza Matute, Panitikang Tagalog
Ramon Munzones, Panitikang Hiligaynon
Ponciano B.P. Pineda, Wika
Bonifacio P. Sibayan, Linggwistika

KASAPING PANGHABAMBUHAY

Alexa P. Abrenica, Andresito E. Acuña, Jasmin E. Acuña, Teruya Adachi, Grace Aguilong-Dalisay, Alwin C. Aguirre, Albert E. Alejo, Hermin S. Alejo, Amelia B. Alfonso, Milagros B. Alfonso, Nilda R. Almonte, Rosario Alonzo, Antonio, Lilia F. Antonio, Geraldine R. Asis, Jose Ma. F. Bartolome, Allan B.I. Bernardo, Cherrie Joy F. Billedo, Manuel F. Bonifacio, Josefina Andrea R. Cantiller, Clarita R. Carlos, Annadaisy J. Carlota, Rolando Carub, Bernardita R. Churchill, Susan Cipres-Ortega, Aurora Corpuz-Mendoza, Ma. Elna R. Cosejo, Prospero R. Covar, Ma. Trinidad Crisanto, Romeo V. Cruz, Pamela Cruz-Constantino, Lenore de la Llana-Decenteceo, Alma S. De la Cruz, Felipe M. de Leon, Jr., Gregorio del Pilar II, Ma. Fe A. Domingo, Proserpina Domingo-Tapales, Sylvia Estrada-Claudio, Elena Flores, Roberto E. Galvez, Ma. Cecilia Gastardo-Conaco, Elaine Geronimo-Reyes, Ma. Angeles Guanzon-Lapeña, Margarita Go Singco-Holmes, Roberto E. Javier Jr., Ma. Carmen C. Jimenez, Elsa P. Jurado, Fredisvinda Lagbao-Aniban, Flordeliza Lagbao-Bolante, Leticia A. Lagmay, Violeta Lagmay, Godofredo A. Lanuza, Lourdes V. Lapuz, Patricia B. Licuanan, Anselmo Lupdag, Filoteo A. Mangulabnan, Elaiisa Marina Mendoza, Erlinda S.A. Mendoza, Roberto N. Mendoza, Leonardo N. Mercado, Christian Vernon Mogol, Ma. Divina Gracia Nakar, Atoy M. Navarro, Ma. Lina Nepomuceno-Van Heugten, Michelle G. Ong, Editha Panay, Emy M. Pascasio, Elizabeth A. Pastores, Surapol Payonyaam, Consuelo J. Paz, Ma. Carmen V. Peñalosa, Rogelia E. Pe-Pua, Elizabeth Protacio-

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

De Castro, Anatalia Ramos, Fe Corazon B. Ramos-Muit, Natividad T. Reyes, Guillermo Q. Roman, Jr., Zeus A. Salazar, Lilia P. Salazar, Corazon M. Samaniego, Elena L. Samonte, Mario R. San Buenaventura, Ida Siason, Pilar E. Soto, Juan Tapales, Jack P. Taylaran, Amaryllis T. Torres, Danilo Bv. Tuazon, Mary Agnes M. Urban, Ma. Leonora Vasquez-de Jesus, Abraham B. Velasco, Elizabeth R. Ventura, Eva Minerva Duka Ventura, Joseph O. Vergara, Wilfrido V. Villacorta, Aracelli M. Villamin, Benedicto C. Villanueva, Violeta Villaroman-Bautista, Rory Villar, Nieto L. Vitto, Fumio Watanabe, Jay A. Yacat.

KASAPING ORGANISASYONG PANG-MAG-AARAL

CSU Psychology Circle (CSU Psych Circle), DLSU Samahan ng mga Mag-aaral sa Sikolohiya (DLSU SMS), DLSU-D Psychological Society at Work (DLSU-D PSW), DLSU-D Psychology Program Council (DLSU-D PPC), PNU Psychology Society-Kalipunan sa Sikolohiyang Pilipino (PNU PSYCHSOC-KAISIP), PUP Bukluran sa Sikolohiyang Pilipino (PUP BSP), SLPC Samahan sa Sikolohiyang Pilipino (SLPC SSP), at UP Bukluran sa Sikolohiyang Pilipino (UP BUKLOD-ISIP).

GAWAIN AT PROGRAMA NG PSSP

PAMBANSANG KUMPERENSYA SA SIKOLOHIYANG PILIPINO

Isinasagawa taun-taon ang *Pambansang Kumperensya sa Sikolohiyang Pilipino*. Kumprehensibong tinatalakay sa mga pambansang kumperensya ang isang piling tema. Nitong mga nakaraang taon, isinasagawa ang pambansang kumperensya tuwing Nobyembre bilang paggunita rin sa kaarawan ni Dr. Virgilio G. Enriquez, ang Ama ng Sikolohiyang Pilipino. Sa tuwing ikalawang taon, isinasagawa ang kumperensya sa labas ng Kalakhang Maynila. Para sa taong 2003, tema ng kumperensya ang "*Iba't Ibang Mukha ng Pamilyang Pilipino sa Nagbabagong Panahon*" sa De La Salle University, 27-29 Nobyembre 2003.

KAPIHAN SA PSSP

Itinataguyod ang *Kapihan sa PSSP* isang Sabado minsan sa isang semestre sa tanggapan ng PSSP. Isa itong okasyon kung saan tinatalakay ang mga bagong pananaliksik kaugnay ng mga isyung konseptwal, teoretikal, pilosopikal at metodolohikal sa Sikolohiyang Pilipino.

PILING PILING ARAW

Paksa. Inumin. Pagkain. Ito ang mga sangkap na nagpapalinamnam sa *Piling Piling Araw (PPA)*. Nag-aanyaya ng mga piling tagapagsalita upang magtalakay sa isang natatanging paksa. Sinusundan ito ng pagsasalalo sa katutubong inumin at pagkain. Inililibot ang *PPA* sa iba't ibang mga eskwelahan, kolehiyo at unibersidad.

TATSULOK SA PSSP

Itinataguyod ang *Tatsulok sa PSSP* upang pagtagpuin ang mga pinuno ng mga organisasyong pang-mag-aaral ng iba't ibang eskwelahan, kolehiyo at unibersidad na nagsusulong ng pagpapalaganap ng Sikolohiyang Pilipino. Pagkakataon ito para sa pagpupulong tungkol sa pakikipagtulungan ng mga organisasyon sa mga gawain at programa ng PSSP at pagbubuo ng mga gawain at programa ng pagtutulungan ng mga organisasyong pang-mag-aaral.

LINANGAN SA SIKOLOHIYANG PILIPINO

Binubuo ng iba't ibang pagsasanay sa lalong pagpapalaganap ng Sikolohiyang Pilipino ang *Linangan sa Sikolohiyang Pilipino (LSP)*. Sa kasalukuyan, may dalawang natatanging kurso at programa ang *LSP*:

- Mga Katutubong Pamamaraan ng Pananaliksik
- Pagtuturo ng Sikolohiyang Pilipino

AKLATAN SA SIKOLOHIYANG PILIPINO

Pinapangasiwaan din ang *Aklatan sa Sikolohiyang Pilipino* sa tanggapan ng PSSP. Naglalaman ang naturang aklatan ng malawak na koleksiyon ng mga babasahin at lathalain ukol sa sikolohiya, lipunan, kultura at kasaysayang

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Pilipino. Malaki ang maitutulong ng aklatan sa pag-aaral at pananaliksik ng mga dalubhasa, estudyante at may interes sa Sikolohiyang Pilipino.

SALIKSIKAN SA SIKOLOHIYANG PILIPINO

Itinataguyod ang *Saliksikan sa Sikolohiyang Pilipino* bilang programang pananaliksik ng PSSP. Sa kasalukuyan, may tatlong pangunahing grupong pananaliksik ang *Saliksikan*:

- Pamamahala at Pamumuno
- Pagkatao at Sekswalidad
- Kulturang Popular at Media

PUBLIKASYON SA SIKOLOHIYANG PILIPINO

Itinataguyod ang iba't ibang *Publikasyon sa Sikolohiyang Pilipino* gaya ng mga aklat, jurnal at monograp tungo sa higit pang paglalaganap ng Sikolohiyang Pilipino. Inilalathala ang mga katitikan at ulat ng Pambansang Kumperensya sa Sikolohiyang Pilipino, Kapihan sa PSSP, Piling Piling Araw at materyales mula sa Linangan sa Sikolohiyang Pilipino at Saliksikan sa Sikolohiyang Pilipino. May mga digital na publikasyon din bukod pa sa pagkakaroon ng website: www.pssponline.com

PSSP TALAAN NG MGA PAMBANSANG KUMPERENSYA SA SIKOLOHIYANG PILIPINO

- 1975 (Quezon City): Unang Pambansang Kumperensya: "*Ang Kahalagahan ng Sikolohiyang Pilipino sa Pambansang Kaunlaran.*" Abelardo Hall Auditorium at Faculty Center Conference Hall, University of the Philippines, Diliman, Quezon City, 6-11 Nobyembre 1975. Pinamahalaan ni Virgilio Enriquez.
- 1976 (Manila): Ikalawang Pambansang Kumperensya: "*Ang Kahalagahan ng Sikolohiyang Pilipino sa Pambansang Kamulatan.*" Bulwagang Paulino J. Garcia, Pambansang Lupon sa Pagpapaunlad ng Agham, Pedro Gil, Manila, 9-11 Nobyembre 1976. Pinamahalaan ni Zeus Salazar.
- 1977 (Manila): Ikatlong Pambansang Kumperensya: "*Mga Katutubong Konsepto at Pamamaraan sa Lipunang Pilipino.*" Philippine Normal College, Manila, 16-19 Nobyembre 1977. Pinamahalaan ni Esther Reyes.
- 1978 (Laguna): Ika-apat na Pambansang Kumperensya: "*Ang Kabataang Pilipino at ang Ikatlong Daigdig.*" University of the Philippines, Los Baños, Laguna, 25-28 Oktubre 1978. Pinamahalaan ni Abraham Velasco.
- 1979 (Leyte): Ikalimang Pambansang Kumperensya: "*Ang Sikolohiyang Pilipino sa Pagpapaunlad ng Nayon.*" Divine Word University, Tacloban City, Leyte, 24-27 Oktubre 1979. Pinamahalaan ni Leonardo Mercado.
- 1980 (Albay): Ika-anim na Pambansang Kumperensya: "*Ang Kamalayang Etniko at Pananagutang Pambansa.*" Bicol University, Legazpi City, Albay, 22-25 Oktubre 1980. Pinamahalaan ni Jesus Fer Ramos.
- 1981 (Baguio): Ikapitong Pambansang Kumperensya: "*Ang Sikolohiyang Pilipino sa Pagtuturo at Kaalamang Pantao.*" University of the Philippines, Baguio, Baguio City, 11-14 Nobyembre 1981. Pinamahalaan ni Nellie Alabanza.
- 1982 (Marawi): Ikawalong Pambansang Kumperensya: "*Ang Sikolohiya at Pagkataong Pilipino sa Katutubong Sining.*" Mindanao State University, Marawi City, Lanao del Sur, 26-30 Oktubre 1982. Pinamahalaan ni Angelito Flores.

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

- 1983 (Nueva Ecija): Ikasiyam na Pambansang Kumperensya: *"Ang Sikolohiya ng Mambubukid na Pilipino."* Central Luzon State University, Muñoz, Nueva Ecija, 24-28 Oktubre 1983. Pinamahalaan ni Anselmo Lupdag.
- 1984 (Quezon City): Ikasampung Pambansang Kumperensya: *"Ang Pamilya sa Lipunang Pilipino."* University of the Philippines, Diliman, Quezon City, 24-27 Oktubre 1984. Pinamahalaan ni Manuel Bonifacio. (Pagdiriwang ng Ikasampung Taon ng PSSP, 23 Oktubre – 6 Nobyembre 1984. Pinamahalaan ni Abraham Velasco.)
- 1985 (Manila): Ikalabing-isang Pambansang Kumperensya: *"Kaalaman, Gamit at Etika ng Sikolohiyang Pilipino."* Pambansang Aklatan, Manila, 19-21 Nobyembre 1985. Pinamahalaan ni Rogelia Pe-Pua.
- 1986 (Bulacan): Ikalabindalawang Pambansang Kumperensya: *"Ang Sikolohiya ng Pelikulang Pilipino: Direktor, Artista at Manonood."* Hiyas ng Bulacan, Malolos, Bulacan, 23-25 Oktubre 1986. Pinamahalaan nina Corazon Samaniego at Felipe de Leon Jr.
- 1987 (Quezon City/Quezon): Ikalabintatlong Pambansang Kumperensya: *"Ang Kamalayang Ispiritwal ng mga Pilipino."* University of the Philippines, Diliman, Quezon City at Bundok Banahaw, Dolores, Quezon, 13-14 Oktubre/5-7 Nobyembre 1987. Pinamahalaan nina Violeta Bautista at Prospero Covar.
- 1988 (Manila): Ikalabing-apat na Pambansang Kumperensya: *"Ang Katutubong Medisina sa Sikolohiyang Pilipino."* De La Salle University, Manila, 14-15 Oktubre 1988. Pinamahalaan ni Lilia Antonio.
- 1989 (Quezon City): Ikalabinlimang Pambansang Kumperensya: *"Katiwalian at Pananagutan sa Lipunang Pilipino."* University of the Philippines, Diliman, Quezon City, 16-18 Nobyembre 1989. Pinamahalaan nina Proserpina Tapales at Rogelia Pe-Pua.
- 1990 (Quezon City): Ikalabing-anim na Pambansang Kumperensya: *"Ang Lihis na Pagkilos sa Lipunang Pilipino."* Ateneo de Manila University, Quezon City, 10-11 Disyembre 1990. Pinamahalaan ni Alma Santiago de la Cruz.
- 1991 (Batac): Ikalabinpitong Pambansang Kumperensya: *"Ang Sikolohiya ng Pamumuno sa Pamayanang Pilipino."* Mariano Marcos State University, Batac, Ilocos Norte, 13-15 Nobyembre 1991. Pinamahalaan nina Felipe Cachola, Zenaida Pegtuan at Ernesto Cadiz.
- 1992 (Manila): Ikalabing-walong Pambansang Kumperensya: *"E Babae, Kasi? Lalake, Palibhasa?."* Philippine Normal University, Manila, 11-12 Disyembre 1992. Pinamahalaan ni Grace Aguilin-Dalisay.
- 1994 (Quezon City): Unang Pandaigdigang Kumperensya at Kultura/Ikalabinsiyam na Pambansang Kumperensya: *"Katutubong Sikolohiya at Kultura."* University of the Philippines, Quezon City, 8-10 Disyembre 1994. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 1995 (Nueva Ecija): Ikadalawangpung Pambansang Kumperensya: *"Pamumuno at Pagpapahalagang Pilipino."* Central Luzon State University, Muñoz, Nueva Ecija, Tag-init 1995. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 1995 (Marawi): Ikadalawampung Pambansang Kumperensya: *"Buklurang Muslim-Kristiyano."* Mindanao State University, Marawi City, Lanao del Sur, 1995. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

- 1996 (Quezon City): Ikdalawamputdalawang Pambansang Kumperensya: "*Sikolohiya ng Kabayanihan at Lideratong Pilipino.*" Balay Kalinaw, University of the Philippines, Diliman, Quezon City, 10-11 Disyembre 1996. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 1997 (Palawan): Ikdalawamputtatlong Pambansang Kumperensya: "*Kalikasan, Kabuhayan at Kulturang Pilipino.*" Palawan State University, Puerto Prinsesa City, Palawan, 12-14 Disyembre 1997. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 1998 (Manila): Ikdalawamput-apat na Pambansang Kumperensya: "*Wika ng Rebolusyon, (R)Ebolusyon ng Wika.*" CSB Theater, College of St. Benilde, De La Salle University, Manila, 19-20 Nobyembre 1998. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 2000 (Davao): Ikdalawamputlimang Pambansang Kumperensya: "*Hamon sa Kapayapaan: Konteksto ng Mindanaw.*" Marco Polo Hotel, Davao City, 23-25 Nobyembre 2000. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala kasama si Albert Alejo.
- 2001 (Quezon City): Ikdalawamput-anim na Pambansang Kumperensya: "*Ang Sikolohiya ng Sekswalidad at Spiritwalidad sa Kontekstong Pilipino.*" Alumni Hostel Conference Hall, University of the Philippines, Diliman, Quezon City, 22-24 Nobyembre 2001. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 2002 (Laguna): Ikdalawamputpitong Pambansang Kumperensya: "*Kahit Maputi na ang Buhok Ko: Ang Sikolohiya ng Pagtanda sa Konteksto at Lipunang Pilipino.*" SEARCA Auditorium, University of the Philippines, Los Baños, Laguna, 21-23 Nobyembre 2002. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala kasama sina Dwight David Diestro at Nenita Tapay.
- 2003 (Manila): Ikdalawamputwalong Pambansang Kumperensya: "*Iba't Ibang Mukha ng Pamilyang Pilipino sa Nagbabagong Panahon.*" Yuchengco Seminar Room, De La Salle University, Manila, 27-29 Nobyembre 2003. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala.
- 2004 (Cavite): Ikdalawamputsiyam na Pambansang Kumperensya: "*Kayod Kalabaw: Sipag at Tiyaga ng Manggagawang Pilipino (Ang Sikolohiya ng Paggawa).*" Severino de las Alas Hall, De La Salle University, Dasmariñas, Cavite, 24-26 Nobyembre 2004. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala kasama sina Jose Ma. Bartolome, Roberto Galvez, Godofredo Lanuza, Jason Laguerta, Selfa Napicol at Nonalyn Vista.
- 2005 (Manila): Ikatatlumpong Pambansang Kumperensya: "*Gandang Pinoy: Loob at Labas.*" University Conference Center, Far Eastern University, Sampaloc, Manila, 24-26 Nobyembre 2005. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala kasama si Jose Maria Diestro Jr.
- 2006 (Cagayan): Ikatatlumput-isang Pambansang Kumperensya: "*Taos Puso, Bukas Palad: Kultura at Sikolohiya ng Pagkalinga,*" Conference Hall, Lyceum of Aparri, Aparri, Cagayan, 23-25 Nobyembre 2006. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala kasama sina Carmelo Callueng at Joel Reyes.
- 2007 (Manila): Ikatatlumput-dalawang Pambansang Kumperensya: "*www.PINOYster.com: Sikolohiyang, Teknolohiya, at Lipunan.*" University Conference Center, Far Eastern University, Sampaloc, Manila, 22-24 Nobyembre 2007. Pinamahalaan ng Lupong Tagapamahala kasama si Jose Maria Diestro Jr.

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

MGA LUPON NG KUMPERENSIYA

Lupong Tagapagpaganap
Josefina Andrea Cantiller
Arlan Dela Cruz
Jose Maria Diestro Jr.
Homer Yabut
Jay Yacat

Programa
Ma. Michaela Baluyot
Howell Calma
Elvira David
Arlan Dela Cruz
Jose Maria Diestro Jr.
Marilou Esguerra
Raymond Patterson
Ron Resurreccion
Reynaldo Rodriguez
Arvin Teopaco
Homer Yabut
Jay Yacat

Sekretaryat at Dokumentasyon
Carlos Buan
Jose Antonio Clemente
Jose Maria Diestro Jr.
Cinderella Sta. Cruz
Rene Nob
Homer Yabut
Jay Yacat

Palatuntunan, Paanyaya at Promosyon
Norma Bulaclac
Howell Calma
Arlan Dela Cruz
Arvin Teopaco
Homer Yabut

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Jay Yacat

Pananalapi at Marketing

Howell Calma

Arlan Dela Cruz

Ma. Angeles Guanzon-Lapeña

Homer Yabut

Jay Yacat

Lohistika

Editha Galura

Jonathan Tinio

Jocelyn Velasquez

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

UNANG ARAW NG KUMPERENSYA

20 NOBYEMBRE 2008, HUWEBES

08:00-09:00 PAGPAPATALA

08:00-10:00 PAMBUNGAD NA PALATUNTUNAN

Panalangin

Rev. Fr. Danny Nacpil

Pambansang Awit

Pagbati at Pagtanggap

Kinatawan

Holy Angel University

Pagbubukas ng Kumperensya

Kinatawan

Holy Angel University

Pagpapakilala ng mga Delegado

Prop. Jay Yacat

UP-Diliman

PSSP, Tagapangasiwang Direktor

Pagpapakilala sa Pangulo ng PSSP

Kinatawan

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Mensahe ng Pangulo ng PSSP

Jose Maria Bartolome

Pangulo, PSSP

Mensahe ng Pangulo ng PSSP

Kimberly Ann de Jesus

10:00-12:00 **UNANG SESYONG PLENARYO**

Bishop Pablo David, DD, STD

Albert Alejo, SJ, PhD

Zeus Salazar, PhD

Tagapagdaloy: Grace Aguilin-Dalisay, PhD

MALAYANG TALAKAYAN

12:00-01:00 PANANGHALIAN

01:00-02:30 **UNANG SABAYANG SESYON**

CASE ROOM 1 ANG SYMPOSIUM NA KAY SARAP-SARAP

Katawan, Sarap, Babae (Hindi Ito Porno)

Michelle G. Ong

University of the Philippines-Diliman

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Cybersarap: Cybersex at Mga Iba Pang Sekswal na Pagkilos at Gawain sa Internet

Cherrie Joy Billedo
University of the Philippines-Diliman

Mga Kwent-O ng Sarap: Isang Explorasyon ng Orgasm (at Pakikipanayam tungkol sa Karanasan ng Orgasm) bilang Sarap at Ligayang Sekswal

Eric Julian Manalastas
University of the Philippines-Diliman

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 2 RELIHIYON AT SPIRITWALIDAD

Bago ang Buhay na Walang Hanggan, Kaginhawahan ng Katawan

Lars Raymund Cortuna Ubaldo
St. Scholastica's College-Manila

Ginhawa mula sa Patay: Isang Pag-aaral sa Kahalagahan ng Katawan sa Bogwa (Sekundaryang Paglilibing) at Pangangayaw sa mga Ifugao at Kankanay

Joan Tara R. Reyes
UP Archaeological Studies Program

Mystic or Mistake – Exploring Filipino Mysticism in Quiapo

Teresita B. Obusan

Spiritual Syncretism: A Discourse on Early Protestantism and its Relation to the Filipino Concepts of Kapwa, Ginhawa and Ligaya

Joseph T. Raymond
Silliman University & UP Diliman

Konsepto ng Espiritwalidad ng Mga Kabataang Pilipino

Seann Tan-Mansukhani at Ron Resurreccion
Pamantasang De la Salle-Maynila

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 3 LIGAYA

Ligaya at Kaligayahan sa Buhay ng Pinoy sa Hilaga ng Maynila

Lualhati Valmonte at Valerie Judy Robles
University of Regina Carmeli, Malolos, Bulacan

Ang Kaligayahan ng mga Bata at Kabataan na Muslim at Kristiyano sa Bus Terminal, Lungsod ng Kabanatuan

Anselmo Lupdag

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Mahirap ka na nga, Malulungkot ka pa...Pagka-masayahin sa Harap ng Hirap
Roberto Javier Jr
Pamantasang De la Salle-Maynila – Maynila

The Concept of Happiness of College Students and Its Relationship on their Academic Performance
Carlos N. Buan
Holy Angel University

Self-concept, personal variable and humor of endomorphic college students of HAU
Howel Calma at Teresita Cruz
Holy Angel University

MALAYANG TALAKAYAN

02:30-03:00 MERIENDA

03:00-05:00 **IKALAWANG SABAYANG SESYON**

CASE ROOM 1 SYMPOSIUM SA SIKOLOHIYANG PANLIPUNAN AT KALINANGAN

Panlipunang Identidad: Ang Pakikipag-ugnay ng mga Pilipinong Muslim sa Batangas sa kanilang mga Ka-komunidad na Pilipinong Kristiyano
Raymond Charles Anicete
Pamantasang De La Salle-Maynila

Pulitikal na Pakikilahok ng Kabataang Pilipino sa Konteksto ng Aktibistang Grupo
Jose Maria A. Diestro Jr
Far Eastern University

Katangian at Konteksto ng Kasiyahan ng mga Kabataang Pilipino
Carmelo L. Martinez
Don Bosco Formation Center-Cebu

Tagapagdaloy: Dr. Madelene Sta. Maria

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 2 MEDIA AT PANITIKAN

Rural Landscapes in the New Philippine Cinema: The Cultural Convergence of Philippine Psychology and Film-Space.
Patrick Campos

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Ang Danas at Dalumat ng Ginhawa sa Panulaan ng Pakikisangkot

Maria Jovita Zarate
University of the Philippines

Ang 'Liwiwa' sa mga Kuwento ng Kababaihan sa Hilaga

Marian Caampued
Pamantasang De la Salle-Maynila

Temang Sikolohikal at Kultural na Sinasalamín ng Pugad Baboy

Aura Felichi Reyes, Miel Dormiendo, Camille Mae Mansilongan at Efren Lorenz
Tigas
St. Joseph's College of Balanga

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 3 GINHAWA AT TUWID NA PAGKILOS

How Can We Improve Substance Abuse Intervention in the Philippines?: An Inquiry on the Factors Outside of Treatment that Affects Relapse

Antover P. Tuliao
Ateneo De Manila University at Miriam College

Integrating Ginhawa, Spirituality And Creativity

Leah R. Tolentino
Ginhawa, Inc.

The Role of Spiritual Activities in the Resiliency Levels of Convicted Felons

J. Enrique G. Saplala
Miriam College

MALAYANG TALAKAYAN

05:00 **KULTURAL NA PAGTATANGHAL
(Plaza San Jose)**

IKALAWANG ARAW NG KUMPERENSYA

21 NOBYEMBRE 2008, BIYERNES

08:00-10:00

**PAGPAPATALA
MGA GAWAING "SIDE BAR"
Tampok ang PILING-PILING PELIKULA**

GMA Documentaries

Mga Cinemalaya short films
Mansyon, Putot, Nineball, To ni

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

10:00-12:00

IKALAWANG SESYONG PLENARYO

Edilberto Alegre
Violeta Bautista, PhD
Michael Tan, PhD

Tagapagdaloy: Prop. Rene Zubieto
MALAYANG TALAKAYAN

12:00-01:00

PANANGHALIAN

01:00-03:00

IKATLONG SABAYANG SESYON:

CASE ROOM 1 SYMPOSIUM SA LOOB : EXPERIMENTAL PHENOMENOLOGY

Loob through pictures

Jaime Bulatao, Gilda Dans Lopez, Gilda Gaile Gomez, at Kit Balane
Ateneo De Manila University

Loob and colors

Gilda Gaile Gomez and Kit Balane
Ateneo De Manila University

Intuiting emotions through photographs

Joseph Adrian Capuno
Ateneo De Manila University

Filipino therapy: Joining the client's inner world

Ma. Margarita Ramos
Ateneo De Manila University

The experience of intuition among therapists

Kit Balane
Ateneo De Manila University

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 2 MGA POSITIBONG KONSEPTO

Nakakaluwag: A Filipino Affirmation of a Sustainable Worldview and Global Care-Giving Ethic

Antonio Levy Ingles, Jr.
De La Salle-College of Saint Benilde

Pagtitiis o Pagtitiyaga: Konspeto at Pagsusuri sa Pagbubuntung Hininga

Jovelle Gacutan, Irish Ramos at Efrén Lorenz Tigas
St. Joseph's College of Balanga

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

The Conceptual Components of Hope in Two Languages: The Case of English-Filipino Bilinguals

Maria Guadalupe Salanga at Homer Yabut
Pamantasang De la Salle-Maynila

Flow: Mga Balakid at Kaugnayan sa Ginhawa

Nicolette Bilog, Charisse Yap, Chester Lee at Ron Resurreccion
Pamantasang De la Salle-Maynila
MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 3 MGA PAG-AARAL SA KALIGAYAHAN, KAAYUSAN, KABUTIHAN NG PAGKATAO

Ano ang makakatulong sa sikolohikal na kaginhawaan ng mga batang lansangan?

Madelene Sta. Maria
Pamantasang De la Salle-Maynila
Jose Maria Diestro, Jr.
Far Eastern University
Carmelo Martinez, SDB
Don Bosco Formation Center, Cebu

Ginhawa ng mga Pilipina at ng kanilang pamilyang naninirahan sa Australia: Isang pag-aaral sa dayuhang bansa na ginamitan ng mga metodo ng Sikolohiyang Pilipino

Pia Anna Perfecto-Ramos
Ateneo de Manila University, Miriam College

The Face of Labor Migration: OFW's in Madrid

Alvaro Nagpala Calara
Dela Salle University – Manila

An Exploratory Study on the Psychological Well-Being of Never-Married Filipino Women

Evangeline S. Alianan-Bautista
Ateneo de Manila University

MALAYANG TALAKAYAN

02:30-03:00

MERIENDA

03:00-05:00

IKA-APAT NA SABAYANG SESYON

CASE ROOM 1 SYMPOSIUM: DIREKSIYON AT RE-DIREKSIYON SA PAGSASATEORYA NG SIKOLOHIYA NG KAPWA

Ang Sikolohiya ng Kapwa: Panibagong Konseptuwalisasyon at Panukalang Imbestigasyon

Jay A. Yacat
University of the Philippines-Diliman

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Isang Pagsubok sa Balangkas ng Kapwa ni Enriquez: Repleksiyon sa mga Posibleng Teoretikal na Implikasyon

Jose Antonio R. Clemente
University of the Philippines-Diliman

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 2 TRABAHO/HANAP-BUHAY AT KALIGAYAHAN SA BUHAY

Filipino Teachers' Satisfaction with the School Work Environment and their Work Values

Rizza Balmores
University of the Cordilleras, Baguio City

Degree of Life Satisfaction of Faculty and Non-Teaching Personnel of the Angeles University Foundation

Carmela Dizon, Ryan Ross Sierra, at
Ma. Luisa Tiamson
Angeles University Foundation

Sariwang Huli, Sariwang Hangin: May Sarap, May Saya kung Masagana

Roberto Javier Jr. at Justin DJ Sucgang
Pamantasang De la Salle-Maynila

4K na Hamon sa Gawaing Bolunterismo: Kultura, Kamalayan, Kasanayan at Kaligayahan

Gerry Duwin A. Dela Zerna
Guided and Unified Interaction for the Development of Children, Inc.

MALAYANG TALAKAYAN

CASE ROOM 3 SAMU'T-SARING PAG-AARAL

Caisipan at Pangimut Capampangan: A Look into the Capampangan Psychology

Lord Francis Musni
Center for Kapampangan Studies
Holy Angel University

Sori, ha?: Isang Sikolohikal na Pag-aaral sa Personal na Paghingi ng Patawad

Sandra C. Ebrada
PsychConsult, Inc./Dela Salle University

Mga Bagong Bansag sa Gusto at Ayaw na Lalaki at Babae ng mga Lalabintaunin

Nico Canoy at Roberto Mendoza
Pamantasang De la Salle-Maynila

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Mga Salik na Humahadlang sa Mga Estudyante ng Kolehiyo upang Sumabak sa Pormal na Pagboboluntir

Angeline Martha Beroin
Pamantasang De la Salle-Maynila

MALAYANG TALAKAYAN

5:00-7:00 PANGWAKAS NA PALATUNTUNAN

Panunumpa ng Bagong Kasapian
Kinatawan

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Paghahandog ng GAWAD NG PAGKILALA
Kinatawan

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Pagbibigay ng Katibayan ng Pagdalo at Pasasalamat
Jose Maria Bartolome

Pangulo, PSSP

Pagtanggap ng Pasasalamat
Kinatawan

Holy Angel University

Guro ng Palatuntunan

Jose Antonio Clemente at Siegfried Andre' A. Castillo

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

IKATLONG ARAW NG KUMPERENSYA

22 NOBYEMBRE 2008, SABADO

LAKBAY-ARAL SA PAMPANGA

08:00-08:30 Pagkikita sa Holy Angel University

8:30-9:30 Simbahan ng Betis

10:00-11:00 Bayan at Simbahan ng Sta. Rita

11:30-01:00 Pagbisita at Pananghalian sa Lumang Bahay ng mga Gosioco

01:30-02:00 Simbahan ng Bacolor

02:30-03:00 Mga Gumagawa ng Parol sa San Fernando

03:30 Oras ng pagdating sa Holy Angel University

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

ANG SYMPOSIUM NA KAY SARAP-SARAP

Katawan, Sarap, Babae (Hindi Ito Porno)

Michelle G. Ong

Dept ng Sikolohiya, UP Diliman

Mahalaga ang sarap at ginhawa sa katawan sa pagtatakda ng pagtingin sa sarili ng mga babae. Ang pagbibigay-hilig sa mga nais ng partikular na katawan ay nagpapatibay sa pagpapahalaga at pagkilala ng babae sa kanyang sarili. Kaya naman pinangangalagaan, ginagastusan at binibigyang-oras ang mga ito bagama't minsan ay kalusugan o 'kagandahan' ang kapalit. Sa kasamaang palad, naghahari pa rin ang pagtingin sa babae bilang masokista, labis kung magbigay at magtiis, kung kaya't maaaring isuko ng babae ang sariling sarap at ligaya upang pagbigyan ang sa iba --- mga lalaki, mga magulang at kaibigan, lipunan. Sa huli ang minimithi ng babae na ang ligaya ng katawan ay maging ligaya ng sarili, ang katawan ay magbigay-sarap at ikasaya ang katawan. Ito ay mapangyayari lamang kung ang ating lipunan ay magkakaroon ng pagkilala, pagtanggap at pagpapahalaga para sa babae, sa kanyang katawan at sa mga sarap nito.

Cybersarap: Cybersex at Mga Iba Pang Sekswal na Pagkilos at Gawain sa Internet

Cherrie Joy Billedo

Dept ng Sikolohiya, UP Diliman

Kasabay sa pagbabago ng teknolohiya ang ilang pagbabago sa pagkilos ng tao. Mula sa komunikasyon at interaksyon hanggang sa pagbubuo ng relasyon, malaki ang epekto ng Internet at chatting. Ang papel na ito ay tatalakay sa mga ugnayan, pagkilos at gawain sa Internet na may kinalaman sa sex. Ang cybersex ay mga kilos sekswal na gamit ang komunikasyong pasulat sa pamamagitan ng Internet. Maaari itong may kasamang larawan o iba pang katangiang audio-visual (hal. Webcam at/o mic). Tatalakayin sa papel na ito ang pagpapakahulugan sa cybersex, mga motibasyon at ang mga pananaw sa ganitong pagkilos.

Mga Kwent-O ng Sarap: Isang Explorasyon ng Orgasm (at Pakikipanayam tungkol sa Karanasan ng Orgasm) bilang Sarap at Ligayang Sekswal

Eric Julian Manalastas

Dept of Sikolohiya, UP Diliman

Isa sa pinakakongkretong personal na karanasan ng sarap ay ang *orgasm* – ang rurok ng sarap at ligaya ng katawan na dulot ng masturbasyon, pakikipagtalik, at iba pang gawaing sekswal. Bilang explorasyon ng karanasang ito, 47 estudyante sa isang kursong tumatalakay sa kasarian at sekswalidad ang nagsagawa ng mga *orgasm interview* – pakikipanayam sa 87 babae at 101 lalake tungkol sa kanilang pinakauna at pinakahuling karanasan ng *orgasm*. Tatalakayin sa papel na ito ang resulta, potensyal, at limitasyon ng mga *orgasm interview* bilang isang paraan ng pagsiyasat at pagsuri sa sarap at ligaya ng katawan, na maaaring gamitin sa pagtuturo ng mga kurso sa kasarian, sekswalidad, at sikolohiya. Bibigyang-diin ang kahalagahang personal at pulitikal ng bukas at malayang diskurso tungkol sa sarap at ligaya, lalo na sa sarap at ligayang sekswal, sa konteksto ng kulturang Pilipino.

Bago ang Buhay na Walang Hanggan, Kaginhawahan ng Katawan

Lars Raymund Cortuna Ubaldo

St. Scholastica's College-Manila

Mahalagang kasangkapan ng mga misyonero sa simula ng kanilang pagpapalaganap ng mga turo at aral ng Kristiyanismo/Katolisismo ang mga akdang panrelihiyon. Kinabibilangan ito ng mga aklat para sa pagninilay, aklat sa pagdedebosyon tulad ng mga novenario at mga katulad na aklat dasalan, kalipunan ng mga sermon at mg akdang nagpapaliwanag ng mga batayang turo ng relihiyon. Mahalagang hakbang sa paghahanda ng mga aklat na ito ang paggamit ng wikang Tagalog (o wikang bernakular sa kaso ng ibang akda) sapagkat madaling naihatid ang

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

kahulugan ng mga konseptong itinaturo sa mga inaasahang gagamit at babasa ng mga akdang panrelihiyon. Masusukat ang kakayahan ng mga akdang panrelihiyon na mabisang magpadaloy ng mensaheng ibig iparating sa paggamit nito ng mga katagang umiiral sa mundo at sa kamalayan ng mga tao. Isa sa mga makabuluhang pagtuunan ng pansin sa mga akdang panrelihiyon ang paggamit nito ng mga imahen na iniuugnay sa ginahawa/kaginhawahan. Para sa papel-pananaliksik na ito, tatangkaing suriin mula sa mga maagang akdang relihiyoso na naksulat sa wikang Tagalog ang mga pananaw hinggil sa kaginhawahan kapwa ng kaluluwa at katawan.

Buo na sa pananaw ng mga maagang misyonerong Katoliko sa Pilipinas na ang buhay na walang hanggan ang dapat kasapitan ng bawat mananampalatayang maaakit nila. Lumilitaw sa panimulang pagususri ng mga piniling akdang panrelihiyon ang malinaw na pag-iiba sa “dakilang bayan” at “madilim na bayan” na maaaring uuwian o hahantungan ng sinoman. Ang mga sumusunod sa landas ng kabanalan ay magtatamo ng una, samantalang ang ikalawang bayan naman ang sasapitin ng mga naghahangad ng kapakinabangan ng katawan. Kung susundan ang ganitong balangkas makikitang humihidwa o sumasalungat sa kaginhawahan ng kaluluwa (halimbawa, pagtatamo ng buhay na walang hanggan) ang kaginhawan ng katawan (halimbawa, pagtatamo ng material na yaman). Nakabukas sa tao ang dalawang pagpipilian. Madaling ipaliwanag sa punto de bista ng mga akdang panrelihiyon kung bakit dapat panghawakan ang pangako ng buhay na walang hanggan Gayunman, makabuluhan ding maunawaan kung bakit may katumbas na pagpapahalagang inilaan sa ginhawa ng katawan na dapat maranasan.

Ginhawa mula sa Patay: Isang Pag-aaral sa Kahalagahan ng Katawan sa Bogwa (Sekundaryang Paglilibing) at Pangangayaw sa mga Ifugao at Kankanay

Joan Tara R. Reyes

UP Archaeological Studies Program

Hitik ang Pilipinas sa mga arkeolohikal na datos ukol sa iba't ibang klase ng paglilibing. Isa na rito ay ang sekundaryang paglilibing kung saan nililinis ang mga buto ng isang ninuno na isasalansan sa isang lalagyan tulad ng banga o kabaong. Maaari rin itong ibalot sa tela at ilagay sa ilalim ng bahay na siyang pinangangalagaan. Bagaman napakaraming sekundaryang paglilibing ang nakita sa Pilipinas tulad na lamang sa yungib ng Manunggul, yungib ng Maitum, at yungib ng Guyangan na makikita rin sa mga buhay na kultura ng mga Sulod, Ifugao at Kankanay, hindi pa rin malinaw ang kahalagahan ng ganitong tradisyon kakabit ang mayamang relihiyon ng mga katutubong Pilipino.

Layunin ng papel na ito na ipaliwanag ang kahalagahan ng sekundaryang paglilibing partikular na ang pisikal na pagpapahalaga sa katawan (laman at buto) sa pamamagitan ng pag-aaral ng mga buhay na kultura ng mga Ifugao at Kankanay na nagsasagawa ng bogwa. Isang masayang pista ang pagsasagawa ng ritwal ng bogwa na siyang nagbibigay ng mas mataas na estado sa namatay, kanyang pamilya at ginhawa sa pamayanan.

Titingnan din ang kahalagahan ng pangangayaw bilang kabaligtaran ng bogwa kung saan ang katawan (laman at buto) ng kamag-anak at kababayan ay nasa kamay ng kaaway. Malungkot ang pangyayaring ito para sa mga namatayan kung saan ang buong pamayanan ay nagiging balisa at natatakot sa parating na kamalasan tulad ng masamang ani na resulta ng pagkayaw sa kanilang kababayan. Kapalit ng kanilang katahimikan ng kalooban ay ang paghihiganti sa mga nangayaw. Kailangang ibalik ang ulo ng kababayan o kaya'y pumugot ng ulo mula sa kalaban upang makamit ang katahimikan ng kanilang pamayanan.

Ang pag-aaral ng mga kaugaliang nabanggit ay pawang makapagbibigay ng isang sulyap sa mga paniniwala ukol sa ginhawa sa pamayanan at ang papel ng mga pumanaw sa kumplikadong mundo ng mga buhay at patay.

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Mistisismo – Makakain ba ito ?

Teresita B. Obusan

Ang tinatawag na mistisismo ay katangian ng anumang relihiyon. Ngunit hindi ito alam ng marami, at dahil dito hindi tanggap ang ganitong konsepto. Ang pananaw na ito ay dala na rin ng kolonyal na impluwensiya. Mahalagang isatama ito dahil ang mistisismo ay nasa pinakabuod ng ating diwa o iyong tinatawag sa Kanluran na “spiritual heritage” o pamanang ispiritwal. Masalimuot and pananaliksik sa larangang ito. Una, walang salita sa Pilipino na katumbas ng mistisismo. Wala ring salita sa Pilipino na katumbas sa salitang “religion” o “spirituality”. Ngunit hindi ibig sabihin nito na tayong mga Pilipino ay walang alam o karanasan sa mga bagay na ito. Isa na ito sa mga dahilan kung bakit nangangailangan ng isang “research tool” na hiyang upang makita ang hinahanap.

Ang research tool na ginamit dito ay tinawag kong Pamamaraang K, na binubuo ng kataalan, kasaysayan, karanasan at kahulugan. Sa ganitong paraan tiningnan ang konseptong mistisismo sa perspektibong atin.

Ang mga kalahok ay 110 na mga taong may debusyon kay Nazareno at 107 na estudyanteng nagpanayam. Sa madaling salita, iyong mga estudyanteng “interviewer” ay kalahok din ng research na ito. Ang researcher o nanaliksik mismo ay kasama din bilang kalahok.

Maraming mahalagang “findings” ang lumabas sa pag-aaral na ito. Isa na rito ay ang kasayahan, kasiyahan at utang na loob, na masasabing magkakaugnay. Sabi nga ng isang interviewer: Nakita na kaya ng mga taong ito na may debusyon kay Nazareno ang sikreto ng kaligayahan?

Sincretismong Spiritualidad: Isang discurso sa maagang pagdating ng Protestantismo at ang relasyong nito sa Pilipinong konsepto ng Kapwa, Ginhawa, at Ligaya

Joseph T. Raymond

Ang batayan ng pagbibigay kabihasan sa mga Pilipino ng manakop na mga Amerikano ay madalas ipaliwanag sa pamamagitan ng diskursong imperyalismo kung saan and isang kulturang nasakop ay pinagyaman o sinira ng kulturang sumakop nito. Ang discursong ito ay isa lamang sa marami na maaring makita sa pagsusuri na transaksyong kolonyal ng mga Amerikano’t Pilipino.

Sa halip na gamitin ang temang ito, ang artikulong ito ay gumagamit ng konsepto ng sincretismo kung saan ang magkaibang kultura ay nagkaroon ng dayalugo sa unang dalawang dekada na pananakop ng mga Amerikano. Sa dayalugong ito, nabibigyang halaga’t nagagamit ng isang pamayanan ang isang kulturang banyaga.

Ang pananakop ng Estados Unidos ang nagdala ng paniniwalang Protestante sa Pilipinas, at ito ay tinanggap ng ibat-ibang sector sa bansa dahil sa pagkakaroon ng tulay sa pamamagitan ng mga pamamaraan at doktrina na nakapaloob dito sa mga diwang Pilipino tulad ng karangalan, katarungan, at kalayaan na nag-uugat sa kalaliman na diwa na kapwa at paano rin nauugnay ang mga ito sa ibang Pilipinong diwa ng ginhawa at ligaya sa isang relasyong cultural at spiritual.

Sa ganitong paraan maaring ipakita na ang pagyabong ng kulturang paniniwala ay hindi lamang dulot ng banyagang mananakop ngunit dulot na rin ng mga elementong indihino. And naiibang temang ito ay nagsisilbing alternatibo sa pagsusuri ng kolonyalismo ng Amerika sa Pilipinas.

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Konsepto ng Espiritwalidad ng Mga Kabataang Pilipino

Seann Tan-Mansukhani at Ron Resurreccion

Pamantasang De la Salle-Maynila

Ang espiritwalidad ay unti unting nakikilala bilang isang mahalagang aspeto na nakakaimpluwensiya sa buhay ng mga kabataan. Ang layunin ng pag-aaral na ito ay masuri ang konsepto ng espiritwalidad ng kabataan. Kabilang dito ay ang kanilang pagpapakahulugan, karanasan at pananaw kung paano ito umuusbong at ang mga maaaring makahadlang sa pag-usbong nito. Upang makamtan ang layunin, dalawang FGD ang isinigawa sa paaaralan sa lalawigan at dalawang FGD rin sa lunsod. May pito hanggang Samsung miembro ang bawat FGD na kinabibilangan ng mga babae at lalaki. Ayon sa resulta, ang pagpapakahulugan ng mga kabataan sa espiritwalidad ay may kaugnayan sa relihiyon, moralidad, at sa kanilang relasyon sa Panginoon. Ang espiritwalidad ay naipapakita sa pamamagitan ng pakikibahagi sa mga gawain sa simbahan at sa pakikitungo sa kapwa. Ito ay tumitibay sa pamamagitan impluwensiya ng pamilya, kaibigan at iba pang mga mahahalagang tao sa kanilang buhay. Ang mga balakid naman sa pagkakaroon ng mausbong na espiritwalidad ay ang kawalan ng pananalig sa Diyos, materyalismo, kawalan ng moralidad, pagkalulon sa bisyo, at lubos na pagtuon ng pansin sa problema.

Ligaya at Kaligayahan sa Buhay ng Pinoy sa Hilaga ng Maynila

Dr. Lualhati Valmonte at Valerie Judy Robles

University of Regina Carmeli, Malolos, Bulacan

Happiness is a state of mind that seek , search and explain what makes man live with the challenges of life. Aristotle, a Greek philosopher posited over 2,000 years ago that happiness is “ the supreme good and that the goal of life is to attain happiness.”

Happiness studies are seemingly relevant research area in psychology, in human resources, in education, in different cultures and nationalities.

In this study, we focus on the determinants of introspective well-being(nasa kapasiyahan) and the consciousness and meaning(diwa) of a particular population: university students and personnel. Varied happiness determinants are considered and tested empirically using survey data.

A defining characteristics on happiness are identified.

1. Freedom(kalayaan/nasa kapasiyahan)
2. Knowledge(kaalaman/diwa)
3. Virtue

The results were discussed in light with the notion of good life, categorical description of joy and the interplay of virtue with happiness.

Filipinos happiness are constantly evident from good conversation, story telling and joking with relatives and friends. Preference for sheer sociability earmarked the respondents' trait-being with others for its own sake, expressing a wisdom our forefathers have always known. The culture of conviviality is affirmed.

Filipinos effortlessly manifest from being in the company of other people we know in an exceptional way. Pakikisama, hiya, utang na loob,etc. are referred to standards prescribing smooth interpersonal relationship with others.

The implication of results for in-group behavior frameworks as a social identity for respondents is proposed.

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Ang Kaligayahan ng mga Bata at Kabataan na Muslim at Kristiyano sa Bus Terminal, Lungsod ng Kabanatuan*

Anselmo Lupdag

Labingtatlong Kristiyano at dalawampung isang Muslim na may gulang pito hanggang labinglima na palaging nasa bus terminal, Lungsod ng Kabanatuan ang nakasalamuha at nakakwentuhan ng mga mananaliksik. Boluntaryo silang nakipagkwentuhan sa mga mananaliksik. Sa mga Kristiyano sampu ay kasalukuyang nag-aaral, sa mga Muslim, isa lang ang nag-aaral. Isa sa mga Kristiyano ang hindi nakatuntong sa paaralan, palibhasa labingdalawa sa mga Muslim ang hindi nakapag-aral. Wala sa magulang ng mga Kristiyano ang namamalimos; sa mga Muslim labingdalawa ang namamalimos araw-araw.

Kaparehas ng kanilang mga magulang walang namamalimos sa grupo ng Kristiyano, labing-isa sa mga Muslim ang namamalimos. Masaya lahat sila sa kanilang ginagawa araw-araw. Hindi masaya ang mga Muslim sa maliit na pagtingin ng mga tao sa Terminal. Inamin din nila na mahirap mamulot ng plastic.

Ang pakikisama sa mga kaibigan ang nagbibigay kaligayahan sa dalawang grupo. Binigyang diin ng mga Muslim na ang pagbili ng pagkain at pagsama sa kanilang mga magulang ang nagbibigay ng kaligayahan sa kanila.

Sinabi rin ng mga kalahok ang ginagawa nila upang sila ay maging maligaya at ang mga nagdudlot ng kalungkutan sa kanila, at ang ginagawa nila kung sila ay nalulungkot.

Mahirap ka na nga, Malulungkot ka pa...Pagka-masayahin sa Harap ng Hirap

Roberto Javier Jr

Pamantasang De la Salle-Maynila

Isinagawa ang pagtatanong-tanong sa ilang piling lugar sa Kamaynilaan noong Agosto 2007. Itinanong sa mga taga-lunsod sa kanilang mga umpukan ang kahulugan ng kaligayahan, kung ano ang nagdudulot ng kasiyahan pati na ang mga paraan upang sila ay maging masaya. Isina-ayos ang mga natipong sagot sa pamamagitan ng pagpapangkat ayon sa pagkakatulad ng mga sinabi. Inisa-isa ang mga sinabi at inihanay kung saan dapat na pangkat kasali ang sagot. Ang mga pangkat ay nabuo ayon na rin sa pinapaksa ng mga naging sagot. Ilan sa mga mahahalagang paksa ay may kinalaman sa pagdama ng ligaya, pagdanas ng sarap, at paraan sa pagsasaya. Nakapagpapa-isip ang pagtukoy sa paghahanap ng dahilan upang maging masayang lagi bilang pag-agapay na rin at pagharap sa hirap ng buhay. Nakahahagilap ng mga paraan upang maibsan ang lungkot na dulot ng hikahos at kapos na buhay. Sa kanilang kantahan o kwentuhan ay laging may kaunting salu-salo dahil sama-sama sa piling ng pamilya o kaibigan. Ayon sa kanila, lalo sanang masarap mabuhay kung hindi sadlak sa hirap. Hindi naman kailangan ng karangyaan sapagkat may kasiyahan na kung may napagkakasya. Nasa pagkatao ang pagka-masayahin na pinatitibay ng pagsasama-sama. Buo ang loob na humarap sa hirap basta magkakatapat ang loob.

The Concept of Happiness of College Students and Its Relationship on their Academic Performance

Carlos N. Buan

Holy Angel University

This study explored the concept of happiness of college students and its relationship on their academic performance using exploratory mixed method design. Ninety respondents from nursing and communication arts students of Holy Angel University answered open-ended questions (what is happiness, and what is the happiest moment of your life) and a happiness questionnaire. When the respondents were asked "what is happiness?" Majority of the respondents claim that happiness is an emotion or a feeling of contentment. They describe it as a state of being happy. When one smiles, he or she is happy. They also associate happiness on being satisfied with the things one has in life. Still others describe happiness as being true to oneself, being in love, having no problem and caring for others. When the respondents were asked of their happiest moment in life, many respondents

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

consider a) family events as the happiest moment of their life, b) being able to finish high school, and c) having a relationship. Family events include homecoming of parents from abroad, birthdays or family reunions. Students also remember the joy of graduation and being able to move to college as the happiest moment. Dating and having a boy-girl relationship is a source of excitement for many of the respondents. Others consider birthday, winning a contest, having a gadget, and shifting to a course they like as the happiest moment of their lives. There is no significant relationship between the three factors of the happiness questionnaire and the students' prelim grade.

Self-concept, personal variable and humor of endomorphic college students of HAU

Howel Calma at Teresita Cruz
Holy Angel University

Kakaunti lamang ang mga pag-aaral ukol sa kung papaano ang pag-kakaiba ng isang henerasyon at ng indibidwal sa kanyang personal na pagkaunawang pagpapatawa (sense of humor). Kalimitan din na ang mga pag-aaral ay ukol lamang sa kung papaano makikilala ang pagpapatawa ng isang tao. Madalang din ang hindi pagpansin sa kabuuang katangian ng pagkaunawang pagpapatawa. Isa sa mga likas na katangian ng mga Pilipino ay ang pagiging malikhain sa pagpapatawa lalo na ang mga may pangangatawang bibilugin o may katabaan. Ang pag-aaral na ito ay nag lalayong makita at mailarawan ang pagkaunawang pagpapatawa ng mga mag-aaral sa kolehiyo ng Pamantasan ng Holy Angel na mayroong endomorpikong pangangatawan kasama ang kanilang palagay sa sarili at ang kanilang personal na balangkas. Gamit ang *Tennessee Self-concept Scale*, ang mga sumusunod na larangan ay sakop sa pag-aaral: pisikal, moral, personal, pamilya, sosyal at akademikong aspeto. Habang ang mga nakapaloob sa personal na balangkas ay ang mga sumusunod: kursong pinapasukan, taon sa kolehiyo, edad, kasarian at estado sa buhay. Ang pagkaunawang pagpapatawa ay susukatin sa pamamagitan ng isang palatanungan na hango sa *Multi Dimensional Sense of Humor Scale* base sa pag-aaral ni Thorson and Powell (1993).

SYMPOSIUM SA SIKOLOHIYANG PANLIPUNAN AT KALINANGAN

Panlipunang Identidad: Ang Pakikipag-ugnay ng mga Pilipinong Muslim sa Batangas sa kanilang mga Ka-komunidad na Pilipinong Kristiyano

Raymond Charles Anicete
Pamantasang De La Salle-Maynila

Ang kasalukuyang pananaliksik ay nakatuon sa mga teorya at pag-aaral ukol sa pakikipag-ugnay ng mga grupo sa isa't-isa. Naisin ng pag-aaral na unawain ang kalikasan ng pakikipag-ugnay ng mga Muslim sa kanilang ka-komunidad na Kristiyano sa lungsod ng Batangas. Mula sa mga datos ay lumitaw ang pitong katagorya, a.) Panlipunang Identidad, b.) Mga Kadahilanan ng Pakikipag-ugnay ng mga Muslim, c.) Mga Uri ng Pakikipag-ugnayan (Pakikipag-ugnayan), d.) Mga Gawain na nagpapatatag sa Ugnayan, e.) Balakid sa Pakikipag-ugnayan, at f.) Paraan para sa Pagre-Resolba ng mga Alitan. Mula dito ay nakabuo ng isang modelo na magbibigay larawan sa kalikasan ng pakikipag-ugnay ng mga Muslim sa kanilang ka-komunidad na Kristiyano, na kung saan lumitaw ang kahalagahan at impluwensiya ng mga panlipunang identidad sa mga ito.

Pulitikal na Pakikilahok ng Kabataang Pilipino sa Konteksto ng Aktibistang Grupo

Jose Maria A. Diestro Jr
Far Eastern University

Nagsisimula sa pansariling interes at humahantong sa pagiging-isa sa mas nakakarami ang pakikilahok ng isang aktibistang kabataan. Nakita sa proseso ng pag-unlad na ito na mahalaga ang papel ng ugnayan at ang iba't-ibang kahusayan na nakukuha sa mga gawaing pulitikal na isinasagawa ng grupong aktibista sa kanyang pagpapatuloy at sa pag-unlad ng iba. Lumitaw din na mahalagang matutunan na lumagpas sa iba't-ibang kontradiksiyon

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Katangian at Konteksto ng Kasiyahan ng mga Kabataang Pilipino

Carmelo L. Martinez
Don Bosco Formation Center, Cebu

Natukoy na ang kasiyahan ng mga kabataan ay nabubuo sa loob ng kanyang mga interaksyon lalo na sa pamilya, barkada at organisasyon o samahang kinabibilangan. Nakita ring may dalawang anyo ang kasiyahan—ang panloob na damdamin at panlabas nitong pagpapahayag. Sinuri rin ng pananaliksik ang mga mga konsepto ng loob, kapwa at sarili at ang papel nitong ginagampanan sa mundo ng damdamin ng saya.

Rural Landscapes in the New Philippine Cinema: The Cultural Convergence of Philippine Psychology and Film-Space.

Patrick Campos

Ang tinaguriang Ginintuang Panahon ng Pelikulang Pilipino (1975-1984) ay nag-martsa kasabay ng indayog ng martial law at – isa ngang kabalighuan – namayagpag sa gitna ng politikal at pang-ekonomiyang dupok. Ang tema ng mga mahahalaga dahil napapanahong pelikula ng panahong yaon ay ang walang pakundangang pagsasamantala (exploitation), ang tunggalian ng kapangyarihan, at ang pagkawala ng pagkakakilanlan; ang biswal na motif ay ang pagkabuwag ng minsa'y masayang pamilya, ang pagpasok sa prostitusyon ng kapwa babae't lalaking mapupusok, ang pang-gagahasa, pagpatay, at pagnanakaw; at ang pangunahing tagpuan (setting) ay ang lungsod, o kung hindi man, ay ang probinsyang hinawa o pilit na hinahawa ng sakit ng lungsod.

Ang mga tema at motifs na ito ay nagsisilbing metapora, kung hindi man analogy, para sa kapinsalaang sikolohikal (psychological violence) at alienation na kinaharap ng maraming Pilipino noong panahong yaon, lalo na ng mga taong lumuwas mula sa mga probinsiya patungong lungsod, higit sa lahat patungong Maynila.

Sa pag-usbong ng makbagong sineng indie, marami ang nagsasabing nalalapit na ang panibagong Ginintuang Panahon ng Pelikula, at – muling kabalighuan – dahil kaalinsabay na naman ng kahirapan at politikal na karupukan. Sa natamong bagong respectability ng mas mura at mas portable na teknolohiyang bidyo, sa pagdalisdis ng produksyon sa mainstream na industriya, at sa pag-angat ng mga makabagong na direktor at manunulat, naging posibleng maitanghal ang rural na landscape sa bagong paraan. Ang resulta ay ang artikulasyon ng mga bagong tema at biswal-awral na motifs na kumakatawan sa direksyon ng pelikula at panibagong pagsasalubong ng tinatayang sikolohiya ng Pilipino at ng mga isinapelikulang espasyong panlipunan.

Ang proyekto ng papel ay dalawa. Una, sinusuri ang ilang mga bagong pelikulang indie sa kung ano ang sinasapantaha nitong pananaw ng tiga-probinsya sa kung ano ang kahulugan ng "ginahwa". Ikalawa, sinusuri at tinataya nito kung paanong ang mga konsepsyong sinasapantaha ay kinukuwadro sa makabagong estilo ng pagpepelikula bilang pahayag patungkol sa "kaluluwa" ng bayan.

Sa isang banda, ang tanawin at espasyong rural ay inilalarawan bilang loob o looban – ang puno at bukal ng kung ano ang makapagpapaghawa o makapagpapagaling sa pinaniniwalaang sakit – ng bayan. Ang mga espasyong rural – kagubatan, karagatan, kabundukan – at ang suliranin at hugis ng mga komunidad dito – ang kanilang ritwal, kabuhayan – ay inilalarawan bilang lunan ng primordial na kaluluwa ng bayan. Sa kabilang banda, ito ay nasa labas pa rin ng sentro o nasa laylayan at naghihikahos ng hiwalay.

Ang ginhawang pinaniniwalaang kaakibat ng tanawin at espasyong rural ay kapayapaan ng isip, sapat na pagkain, hustong pahinga, ritwal at libangan, at malinis na budhi. Ang mga espasyong ito ay inaakalang punong

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

moral ng Filipinas, at, kung gayon, ay ipinapananda itong antitesis ng buhay-lungsod at ng kung anumang ginhawang pinaniniwalaang kaakibat ng, at mailap sa mga tao sa, lungsod.

Ang Danas at Dalumat ng Ginhawa sa Panulaan ng Pakikisangkot

Maria Jovita Zarate
University of the Philippines

Uusisain ng pag-aaral ang danas at dalumat ng *ginhawa* sa mga piling tula ng pakikisangkot. Ang pagturing sa mga tula ng pakikisangkot ay yaong mga obra na may tiyak na pagpupuwesto ng sarili nito sa isang mas masaklaw na proyekto ng pagbabagong panlipunan. Ilulugar muna ang dalumat ng ginhawa sa tradisyon ng panulaang Filipino sa pamamagitan ng pagbaybay sa mga piling akda mula panitikang oral hanggang kasalukuyan. Pagkaraan ay sisipatin ang naturang dalumat sa mga kontemporaryong tula ng pakikisangkot sa pamamagitan ng matalik na pagbasa (*close reading*) tangan ang dalawang susing tanong. Una, paano ipinapahayag, sa pamamagitan ng matalinghang wika (*poetic language*), ang mithiin para sa ginhawang pampamayanan at maginhawang lipunan? Kaugnay ng unang tanong, ano rin naman ang mga kasangkapang pampanulaan (*poetic devices*) na gamit ng makata para sa diskursibong pagpapalawig ng *ginhawa*? Pangalawa, paano rin ikinakawing ang ginhawang pampamayanan sa ginhawa ng kalooban gamit ang kasangkapang pangwika (*linguistic devices*) ng isang subjek na nakikisangkot sa pagbabago? Kaugnay nito, mailalata ang semantikong mapa ng ginhawa kakabit ng iba pang dalumat tulad ng *liwanag*, *loob*, *pananalig*, at *katuwiran*. Sa gayon, ang dalumat ng ginhawa ay maitatanghal ko bilang isang mahalagang sangkap ng diskurso ng buhay at pakikipamuhay ng mga subjek na aktibong nakikisangkot sa gawaing mapagpalaya.

Ang 'Liwliwa' sa mga Kuwento ng Kababaihan sa Hilaga

Marian Caampued
Pamantasang De la Salle-Maynila

Sa kaisipang lloko, malawak ang pagbibigay kahulugan sa salitang, 'liwliwa'. Maari itong tumukoy sa kasiyahan, konsolasyon, pagkakaroon ng satsipaksyon o pagiging ganap, paglilibang at pagbibigay ligaya.

Ang papel na ito ay bunsod ng naisagawa nang tesis na may pamagat na, *Sarsarita ti Babayi ti Amianan* (maikling kuwento sa hilaga na may pokus sa Baguio) kung saan ipinaliwanag ko ang sarsarita ti sabali (fiction) sa balangkas ng liwliwa. Sa papel na ito, dadamputin kong muli ang konsepto sa pagsasalansan ng mga salaysay ng kababaihan upang makita ang kontekstuwalisasyon nito sa pagbubuo ng metafor ng kababaihan sa pag-iisa, sekswalidad, at iba pang maaaring matunghayan sa proseso ng pag-aaral. Mahalagang ambag ito sa tinatawag na pag-aakda ng kababaihan (women/feminist writing) lalo na sa usapin ng pagsasakapangyarihan nila bilang mga nagsasariling (autonomous) na mamamayan ng lipunang Pilipino.

Gagamitin ko ang mga akda ng kababaihan na nakapasok sa naturang tesis na hinango mula sa nakalathalang salaysay sa mga magazing pang-NGO, pampaaralan at pangkabuuang lokal na komunidad ng Baguio. Isasali rin ang mga kompilyasyong inilathala ng GUMIL¹ tulad ng Lingka at Kurditan at ilan pang kontemporaryong akda na matutunghayan sa Bannawag. Matapos tukuyin at maipakita ang pagsasakonteksto ng liwliwa sa pagpapahayag ng babae, iuugnay ito sa mga kasalukuyang isyung panlipunan ng kababaihan tulad ng diaspora, karapatang pang-reproduksyon at globalisasyon.

Mahihinuhang marami-rami rin ang salaysay ng kababaihan sa hilaga ang nagpapahayag ng liwliwa sa iba't ibang paraan at porma, konteksto at pangyayari. Kahit na nga ilan sa mga akda ay nasusulat sa Ingles tulad ng, *The Joven*, at iba pang maikling kuwento sa *Sentimental*, aklat ni Tina Gallardo, masasabing umaalingawngaw pa rin dito ang kaisipang Ilokano sa usapin ng liwliwa. Sa iba pang kuwento tulad ng *Kalendaryo* ni Linda Bulong, mahihinuhang ang liwliwa ay hindi lamang ginagamit na metafor sa iba't ibang lebel kundi pati sa mga elementong pampanitikan tulad ng pagpapangalan ng tauhan. Sa huli, maging ang mga kuwentong bayan tulad ng *Bugan at Aginaya* at

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Kiw'ada ay nakakapagpakategorya ng konspetong liwliwa. Sa kabuuan, maaaring sabihin na ang liwliwa ay nakakapagpalaya ng sarili ng babae at maituturing na isang katangian sa kanilang pag-aakda. Gayundin, maaari itong halawan ng mga posibilidad na makakapagpaliwanag ng mga usaping panlipunan batay sa pananaw at posisyong maka-babae.

Temang Sikolohikal at Kultural na Sinasalamín ng Pugad Baboy

Aura Felichi Reyes, Miel Dormiendo, Camille Mae Mansilongan at Efren Lorenz Tigas
St. Joseph's College of Balanga

Nais ng papel na ito na masilip ang print midya bilang isang tulay upang maipakita ang estado ng buhay Pilipino. Ginawa ang kasalukuyang papel upang siyasatin ang mga natatanging temang nilalaman ng isang popular na basahin sa print midya. Naglalayong tukuyin ang kultural at sikolohikal na aspeto ng isang pang-araw-araw na babasihing komiks, ang Pugad Baboy. Ang Pugad Baboy ay 20 taon nang nababasa araw-araw sa isang pangunahing pahayagan. Gamit ang archival research nakita ng mga mananaliksik na ang Pugad Baboy ay sumasalamin sa iba't ibang tema ng lipunang Pilipino. Sa pagkilatis sa pamilyang kinabililangan ng mga tauhan, nakita na kabilang ang isyu sa pamilya, pagpapalaki ng bata, at relasyong mag-asawa sa mga pangunahing tinatalakay ng Pugad Baboy. Ang grupo ng mga nag-iinuman at pagdaraos ng pista ang sumasalamin sa pakikipagkaibigan, tradisyon at hilig sa kasiyahan ng mga Pilipino. Sa pagtingin naman sa bawat tauhan ng Pugad Baboy ang nagpapakita ng isyu tungkol sa kasarian at homosexuality, karera sa trabaho, personalidad, at pakikipagkapwa. Sa pagsasaliksik na ginawa, sinasabing higit pa sa pagpapasaya ang naibibigay ng Pugad Baboy. Sa halip, malalim na sinasalamín rin ng Pugad Baboy ang sikolohikal, politikal, panlipunan at kultural na bahagi ng pamayanang Pilipino. Gamit ang mga resultang nakamit, nagbigay ang mga mananaliksik ng rekomendasyon sa aspeto ng pagkilala sa sarili at paglutas sa problema. Tulad ng napatunayang halaga ng midya sa pagbabago ng ugali ng mga tao, ang mga istorya sa Pugad Baboy ay maaari ring mabigay pagbabago sa pananaw o gawa ng mga nakabasa nito.

How Can We Improve Substance Abuse Intervention in the Philippines?: An Inquiry on the Factors Outside of Treatment that Affects Relapse

Antover P. Tuliao
Ateneo De Manila University at Miriam College

Although much emphasis has been given to substance abuse intervention in the Philippines, high relapse rates still persists despite treatment. This paper presents the results of a study that investigated the factors outside of treatment that affect relapse. A sequential mixed methods design was utilized in this study, with a quantitative study as the primary, supported by six case studies. Using a discriminant function analysis, quantitative study results suggest that situational self-efficacy, negative emotions, motivation, coping, and craving were found to affect relapse, with 92.50% of the original group correctly classified. Qualitative study added social support, spirituality, controlled-use self-efficacy, and the presence of psychiatric disorders to the factors for relapse. Discussion on how and in what way substance abuse intervention in the Philippines can be improved will follow.

Integrating Ginhawa, Spirituality And Creativity

Leah R. Tolentino
Ginhawa, Inc.

Culling from over a decade of facilitating well-being (*ginhawa*) programs to Filipinos, especially to highly stressed populations (NGO workers, church and lay pastoral agents, teachers, therapists, healers, and service providers in society) and the marginalized (youth-at-risk, women and children in crisis, economically disadvantaged rural and urban populations, HIV+ and their care-givers), the key elements of GINHAWA (Growth in Wholeness and Well-being Associates) work are identified. Rooted in an interdisciplinary approach including Psychology, Expressive Healing Arts and Indigenous Science, this work attempts to build a more wholistic frame of reference for the

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

embodiment of *ginhawa*. GINHAWA programs draw from both Eastern and Western spiritual traditions and more specifically from re-discovering Filipino ancestral wisdom and traditional practices. Innovations to interventions which are culturally-appropriate are affirmed. This presentation offers experiential insight into the practice of *inner-outer ginhawa*, both on the personal and communal spheres, especially in the context of a highly stressful physical and social environment. It aims to share the *biyaya* (blessing) of *ginhawa*.

The Role of Spiritual Activities in the Resiliency Levels of Convicted Felons

J. Enrique G. Saplala
Miriam College

Sa pag-aaral na ito, ipinaghambing ang partisipasyon ng 35 bilanggong Katoliko na aktibo at kasapi sa mga gawaing pansimbahan at 17 Katolikong bilanggo na hindi aktibo sa mga gawaing pansimbahan. Sinuri din ang papel ng kanilang partisipasyon sa mga gawaing pansimbahan at ang posibleng antas ng kanilang *resiliency* (katatagan sa harap ng sunud-sunod na pagsusubok). Ang pakikilahok ng mga bilanggo sa mga gawaing pansimbahan at ang posibleng papel nito sa kanilang *resiliency* ay sinukat sa pamamagitan ng dalawang talaan ng mga tanong: *Spiritual Activities for Adult Offenders* (SAQAO) at *Resiliency Questionnaire for Adult Offenders* (RAQAO) at isang panukat upang suriin ang *resiliency* na hango sa *Children's Attributional Test* ni Martin Seligman. Lumabas sa pag-aaral na ang paglahok ng dalawang pangkat ng bilanggo sa mga gawaing pansimbahan (e.g. pagdalo sa misa o pagsapi sa mga organisasyong pansimbahan) ay nakauugat sa pansariling kagustuhan ng mga kalahok, imbitasyon ng ibang bilanggo o isang karanasang ispiritwal sa loob o sa labas ng bilangguan na nagpabago sa kanilang pananaw sa simbahan. Ilan pa sa mga salik na maaring nakaimpluwensiya sa pananaw ng bilanggo ay impluwensiya ng kultura (*kababaang loob*) at kaugalian. Ang pakikilahok nila sa mga gawaing pansimbahan at iba pang aktibidades ay posibleng nakaugat sa kanilang pangangailangang labanan ang katotohanan ng buhay bilanggo at ang pakikilahok nila sa mga gawaing pansimbahan ay nakakatulong upang maibsan ang kanilang pagkabalisa, pagkapagaw at posibleng makatulong sa pagpapatibay ng kanilang loob sa harap ng sunud-sunod na pagsusubok.

SYMPOSIUM SA LOOB : EXPERIMENTAL PHENOMENOLOGY

Loob through pictures

Jaime Bulatao, Gilda Dans Lopez, Gilda Gaile Gomez, at Kit Balane
Ateneo De Manila University

According to Jocano (2001) Filipinos assess others by their *dating* or how they come across at first encounter. We may sense for example that a person is *magaan*, *mabigat*, or *malakas ang dating*. This seems to imply that we intuit energies emerging from the *loob* or inner self. As an initial move towards exploring *loob* as exuded energies and intuition as a reading of these energies, this study investigated the structure of the *loob* concept. We used pictures to assess *loob* under the assumption that we can sense energies of another not just in face-to-face encounters, but also through personal artifacts. Eight pictures were selected and rated on 24 *loob* descriptors by 29 participants. The factor structure of the 24 descriptors yielded four *loob* components which we labeled as *kaayaaya*, *mapagtotoo*, *matibay*, and *malambot*. Directions for future studies are discussed.

Loob and colors

Gilda Gaile Gomez and Kit Balane
Ateneo De Manila University

This research explored the idea that auras constitute an intuitive reading of another's inner world, and that intuition is abstractly communicated through colors. To investigate whether colors are meaningful descriptors of what we see in another, we brought it together with *loob* adjectives. This study examined the relationship between *loob* and colors. It specifically sought to find out if a color would group with a particular *loob* dimension. Twenty nine participants were asked to rate 10 pictures according to 24 *loob* descriptors and 7 colors. Using cluster analysis,

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

green grouped with the *loob* factor *kaaya-aya*, while the colors violet and indigo grouped with *hindi kaaya-aya*. Blue clustered with the factor *mapagtotoo*, while red clustered with *hindi mapagtotoo* and *hindi malambot*. Yellow and orange on the other hand grouped together with *hindi matibay*. The findings show that individuals may have the tendency to relate colors with certain characteristics or traits. Colors may then represent certain qualities that we intuit about another person.

Intuiting emotions through photographs

Joseph Adrian Capuno
Ateneo De Manila University

In this study, it was tested whether an individual could intuit another person's emotions by looking at photographs. Without any prior knowledge of a subject's background or personality, 15 participants rated the subject's photograph on a list of 33 emotions. Results showed that 6 out of the 15 participants' emotion ratings significantly and positively correlated with the subject's self-ratings. Their correlation values ranged from .428 to .886, with $p < 0.05$. The three participants who scored the highest in terms of correlating with the subject's own emotion ratings were all psychology majors who had undergone intuitive training under Fr. Bulatao, obtaining correlation values of .886, .812, and .724. Such results point to the possibility that intuitive ability can be learned and developed.

Filipino therapy: Joining the client's inner world

Ma. Margarita Ramos
Ateneo De Manila University

In this presentation, I propose a framework for therapy that appears to be effective, gentle and appropriate for Filipinos with our various layers of culture and belief. The relationship with the client begins with the therapist's willingness to be *bukas loob sa kapwa*. This is a state of openness that allows one to freely receive the energies of the client and to experience his inner world. The energies may come in many different symbolic ways. The key is to notice the client's symbol which may not always be apparent - be it an object, an image, a throb of pain, or a spirit. In being with the client in his inner world, the therapist intuits the meaning of the symbol. Healing is co-created within that world, using the client's own symbols and his own inherent ability to heal himself.

The experience of intuition among therapists

Kit Balane
Ateneo De Manila University

This study investigates how intuition is experienced by therapists within the context of therapy. Narratives of six eclectically oriented therapists, with varied intuitive experiences in therapy, were tape-recorded, transcribed, and thematically analyzed. Findings showed two types and six general forms of intuitive experiences. Intuition as *involved* requires background information of client as well as a meaningful relationship between therapist and client. This included cognitive, sensory-emotional, presence, and spiritual experiences. Intuition as a *detached* experience is characterized by immediate apprehension of knowledge about the client without background data nor previous meeting or contact. Detached intuition included psi effects and energy healing experiences. Based on the findings that emerged, implications for theory, practice, and training of therapists are discussed.

Nakakaluwag: A Filipino Affirmation of a Sustainable Worldview and Global Care-Giving Ethic

Antonio Levy Ingles, Jr.
De La Salle-College of Saint Benilde

This study examined from a Koestler's holonistic view certain spiritual modes and traditions imbedded in the Filipino cultural experience of *nakakaluwag**. This is done in order to identify beliefs, values, rituals and practices in

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

view of Filipino personal experience of *nakakaluwag* and draw from them insights on how they are an affirmation of a sustainable worldview and global care-giving ethic. Through an interpretive methodology it articulated (1) the denotative meaning of the term *nakakaluwag* employed in the two studies conducted in Bontoc, Mountain Province and Ilocos Norte Province (2) the various nuances of the term *nakakaluwag* found in literature searches from the online resources and (3) the interview responses of thirty-five young adult Filipinos about their personal experiences and practices of *nakakaluwag* and its meaning to them. Data revealed the predominance of the Filipinos inseparable shared reverence for and gratitude to God and care for their fellow humans as the fundamental unity and extension of global human family. The study implied Filipino worldview of living together in *maginhawang buhay* (in peaceful harmony) with a sense of *malasakit* (genuine care-giving effort, recognizing and protecting the dignity of others).

Pagtitiis o Pagtitiyaga: Konspeto at Pagsusuri sa Pagbubuntong Hininga

Jovelle Gacutan, Irish Ramos at Efrén Lorenz Tigas
St. Joseph's College of Balanga

Karaniwan na sa mga tao ang pagkakaroon ng mga problemang naiipon at kahirapang malutas ang mga ito. Sa mga pagkakataong ito, maaaring maapektuhan ang personal na pakikitungo ng isang tao dahil sa mga dumami at naipong problema. Layunin ng papel na ito na malaman ang kahalagahan ng pagbubuntong hininga sa mga tao. Mula sa depinasyon ng diksyonaryong Filipino, ang buntong hininga ay malalim at mababang paghinga tulad kung nalulungkot ang isang tao. Gamit ang iba't ibang paraan sa pagsasaliksik, tinignan ng mga mananaliksik ang dahilan ng pagbubuntong hininga. Masasabing ang pagbubuntong hininga ay isang positibong gawain kung saan nakakatulong ito upang mas mapanatag o guminhawa ang kalooban ng isang taong nangangamba, napapagod, o nalulungkot. Binigyan ring pansin ang kabutihan ng pagbubuntong hininga sa biological na aspeto. Isinama rin sa pag-aaral ang maaaring pagkakaugnay ng pagtitiis at pagtitiyaga sa pagbubuntong hininga ng isang tao. Mula sa mga nakalap na sagot, nagbigay ng mga rekomedasyon ang mga mananaliksik hinggil sa kahalagahan ng pagbubuntong hininga sa counselling, personal na pagpapanatiling panatag ng damdamin, at pakikitungo sa ibang tao.

The Conceptual Components of Hope in Two Languages: The Case of English-Filipino Bilinguals

Maria Guadalupe Salanga at Homer Yabut
Pamantasang De la Salle-Maynila

The present study inquired into the conceptual components of hope in two languages, English and Filipino. Participants from tertiary-level institutions provided written narratives of experiences wherein they felt hope (or pag-asa) and experiences wherein they felt the loss of hope (or kawalan ng pag-asa). Twenty-eight participants completed the Filipino language version of the questionnaire and 29 completed the English language version. Core ideas were extracted from the narratives and subjected to thematic analysis. Findings reveal that narratives in English and Filipino share similarities in the role of actual or perceived social support in inducing and sustaining feelings of hope.

Flow: Mga Balakid at Kaugnayan sa Ginhawa

Nicolette Bilog, Charisse Yap, Chester Lee at Ron Resurreccion
Pamantasang De la Salle-Maynila

Ang isang indibidwal ay masasabing nakararanas ng *Flow* kapag siya ay lubos na nakatuon sa kanyang ginagawa dahil siya ay nag-eeenjoy at tila ang oras ay lumilipad. Ayon kay Csikszentmihalyi (1990), ang mga taong madalas makararanas nito ay inaasahang maginhawa din ang buhay subtil ayon kay Peterson (2006), ilan lamang ang

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

mga taong sumasali sa mga gawain na maaaring makapagbigay ng “*Flow experience*” kahit na alam nila na ito ay makabubuti sa paginhawa ng kanilang buhay. Ang unang layunin ng pag-aaral na ito ay suriin ang mga balakid sa kabataang Filipino upang maranasan ang *Flow*. Ang pangalawa ay upang alamin kung ang *Flow* ay nakadaragdag nga sa kaginhawaan sa buhay ng mga kabataang Filipino. Upang maabot ang unang layunin, isang palatanungan ang ipasasagot sa mahigit sa 100 na kabataan (edad 15-25) at gagamitan ng *content analysis*. Para sa ikalawang layunin, gagamitan ng *correlation* sa pagitan ng bilang ng *Flow experience* at ng iskor sa *Satisfaction with Life Scale* (SWLS).

Ano ang makakatulong sa sikolohikal na kaginhawaan ng mga batang lansangan?

Madelene Sta. Maria
Pamantasang De la Salle-Maynila
Jose Maria Diestro, Jr.
Far Eastern University
Carmelo Martinez, SDB
Don Bosco Technical Institute, Makati City

Ilalahad ng papel ang resulta ng ginawang pagsusuri sa mga salik na makakapagdulot ng sikolohikal na kaginhawaan sa mga batang lansangan. Tinignan ang mga aspeto ng positibong pag-unlad ng mga bata sa iba't iba nilang kalagayan sa lansangan. Pinag-aralan ang ilang salik na may kinalaman sa sariling kakayahan, sa ugnayang pampamilya, sa barkada, sa paaralan at sa mga senter na nangangalaga sa mga kabataan at ang kontribusyon ng mga ito sa kakayahan nilang makilahok sa mga gawain pampamayanan, sa kanilang pakiramdam na pagiging bahagi ng buhay pamayanan, sa kanilang kakayahan na bumangon mula sa kagipitan, at kanilang kakayahan para sa mabuting pakikipag-ugnayan sa ibang tao. Apat na kategorya ng mga batang lansangan ang pinag-aralan: ang mga batang nakaka-uwi sa kanilang pamilya, ang mga batang nakatira sa lansangan, ang batang may regular na ugnayan sa isang senter, at ang mga batang nakatira kasama ng kanilang pamilya sa lansangan. Napag-alaman na para sa mga batang nakaka-uwi sa kanilang pamilya ang nakaka-impluwensya ay ang mga salik sa paaralan. Para sa mga kabaatan na nakatira sa lansangan ang nakakatulong sa pagtamo nila ng kaginhawaan ay ang mga salik na may kinalaman sa indibidwal na katangian, sa pamilya at sa barkada. Sa mga batang may ugnayan sa senter, ang pamilya ang siyang nakakatulong sa kakayahan nilang makipag-ugnayan sa iba. Sa mga batang nakatira sa lansangan kasama ang kanilang mga pamilya, ang nakaka-impluwensya sa kanilang positibong pag-unlad ay ang tulong at ugnayan nila sa mga sentro na tumutugon sa mga pangangailangan ng mga bata sa lansangan. Bukod sa mga positibong kontribusyon, ilalahad din ang mga salik na may negatibong epekto sa mga aspeto ng positibong pag-unlad ng mga batang lansangan.

Ginhawa ng mga Pilipina at ng kanilang pamilyang naninirahan sa Australia: Isang pag-aaral sa dayuhang bansa na ginamitan ng mga metodo ng Sikolohiyang Pilipino

Pia Anna Perfecto-Ramos
Ateneo de Manila University, Miriam College

This study aimed to look into the acculturation experiences and subjective well-being of Filipino mothers who have begun to call Sydney their home. Thirty (30) college-graduate, middle-income mothers, regardless of employment status, who were married to fellow Filipinos and who moved to Sydney between the years 1980-2005 took part in the 4-month study. While viewing the study with a feminist lens, the methods of *pagtatanung-tanong*, *pakikipagkuwentuhan* and *nakikiugaling pagmamasid* were likewise used to reach a level of *pakikipag-palagayang loob* with the mothers. Results showed that the mothers and their families experienced *sarap*, *ligaya* and *ginhawa* due to various elements (such as food, way of life, basic goods and services available) in the new society. Filipino food, regional/community celebrations and religious gatherings/festivities were found to play a pivotal role in keeping one's *Filipino-ness* alive within families. Perceived job and life satisfactions were also rated high by the mothers particularly in the area of marital satisfaction, since, according to them, the new society taught their partners to treat them with equality and to give up the ideas of machismo. The mothers likewise acknowledged their new-found

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

freedom and participation in a society, which they perceive puts more value on their person as compared to the previous culture thus, contributing more to their overall sense of well-being. Finally, results suggested that the mothers go through a cyclical four-stage acculturation process of *udyok-pagsubok-bangon-ginhawa* in the new society while still being able to give importance to the old culture and society.

The Face of Labor Migration: OFW's in Madrid

Alvaro Nagpala Calara
Dela Salle University – Manila

The closing of the twentieth century ushers in various transformations along with the massive movement of people across national borders. Filipinos are found in almost all key cities of the world. A survey was implemented with respondents coming from three prominent OFW groups in Madrid, namely; members of Filipino Workers' Credit Cooperative, the Tahanan Diocesan Center people and the Calle Infantas Group. The study assesses the initial integration and adjustment of Overseas Filipino Workers (OFWs) upon settling in Madrid. From adjustment to climate to different socio-cultural, political and economic issues, the survey generated information on the web of coping strategies that OFWs employ in order to adjust and adapt to their host society. In general, OFWs are better off in Madrid in terms of the socio-cultural and economic aspects of integration. The resiliency and religiosity of Filipinos enable them to survive and go beyond constraints and limitations. Madrid compensates their sacrifices and hard work providing opportunities to earn and confer them the necessary social benefits. The study also underscores how OFWs identify their anchors of personal identity within their host country. Madrid offers a great sense of personal satisfaction among OFWs as they are able to fulfil their short-term plans and pursue long-term goals compensating the social cost of labor migration.

An Exploratory Study on the Psychological Well-Being of Never-Married Filipino Women

Evangeline S. Alianan-Bautista
Ateneo de Manila University

An exploratory study on the psychological well-being of never-married Filipino women was undertaken using the case studies of 10 women, aged 40 to 54. Instruments used included three self-administered measures of psychological well-being, the Thematic Apperception Test, the genogram, and an intensive interview.

The scores of the women on the self-administered measures of psychological well-being were compared individually and collectively to the norms. Moreover, each case was carefully analyzed to understand the interplay of the various roles of the women, considering their perception and insights about being single. The cases were also compared with each other to find commonalities and differences in the women's lives and their psychological well-being.

The mean scores on the measures of psychological well-being revealed a psychologically healthy sample. The most significant contributory factors to well-being included the women's personal relationships, particularly the closely knit Filipino family and the women's long-standing friendships. One's spiritual grounding, financial stability, and personal freedom were also important contributors to well-being. The quality of the women's various life roles and the congruence between one's priorities and value system, likewise, affect psychological well-being. This study also revealed a seeming pattern on the stages of singlehood for women who did not choose to be single at the onset.

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

SYMPOSIUM: DIREKSIYON AT RE-DIREKSIYON SA PAGSASATEORYA NG SIKOLOHIYA NG KAPWA

Ang Sikolohiya ng Kapwa: Panibagong Konseptuwalisasyon at Panukalang Imbestigasyon

Jay A. Yacat
University of the Philippines-Diliman

Layunin ng sesyong ito na muling buksan ang diskurso ukol sa teorya ng kapwa. Ilalahad ang batayang asampsiyon sa balangkas na sinimulan ni Dr. Virgilio Enriquez. Mas pagtutuunan ng pansin ang pagtingin sa kapwa bilang isang panlipunang kategorya (social category). Ayon kay Enriquez, may dalawang kategorya ang kapwa: ibang tao at hindi ibang tao. Sa tuwing tayo ay nakakasalumuha ng iba (other), awtomatiko nating inihahanay ang taong ito bilang ibang tao o hindi na iba sa atin. Batay sa desisyong ito, nagagabayan nito kung paano tayo makikitungo sa taong ito. Dala ng mga prosesong ito, ang kapwa, samakatuwid, ay isang pagtatasa rin ng antas ng ugnayan ng sarili sa iba. Maglalahad ng ilang mga proposisyong may kinalaman sa ganitong pagtatasa at ang ugnayan nito sa iba pang mga sikolohikal na penomenon. Huli, magpapanukala rin ng mga posibleng direksyon ng mga pananaliksik na magsusubok sa ganitong mga proposisyon.

Isang Pagsubok sa Balangkas ng Kapwa ni Enriquez: Repleksiyon sa mga Posibleng Teoretikal na Implikasyon

Jose Antonio R. Clemente
University of the Philippines-Diliman

Gagamitin bilang paunang pagtalakay ang resulta ng dalawang pananaliksik sa 183 mag-aaral sa kolehiyo. Nilayon ng unang pananaliksik na sukatin ang pagsang-ayon ng 136 na mga kabataan sa mga pagpapahalagang isinaad sa balangkas ni Enriquez. Batay sa pag-aaral na ito, labing-isa (11) lamang sa 13 pagpapahalaga sa balangkas ang napagtibay ng mga resulta. Sa ikalawang pag-aaral sinuri naman ng 47 na estudyante ang relasyon ng mga pagpapahalagang ito. Lumitaw na may panibagong pagsasaayos ng mga pagpapahalaga ang nabuo mula sa isang multidimensiyonal na pagsusuri. May dalawang dimensiyon ang panibagong istruktura ng mga pagpapahalaga: mga pagpapahalagang nakatuon sa ibang tao at hindi ibang tao (dimensiyon 1) at mga pagpapahalagang nakatuon sa maliit na grupo at malawakang lipunan (dimensiyon 2).

Filipino Teachers' Satisfaction with the School Work Environment and their Work Values

Rizza Balmores
University of the Cordilleras, Baguio City

Education is an important institution in society that deserves special attention. This study therefore looked into how the understanding of school work environment can be the key in making desirable changes and creating better schools. This study aimed to provide basis for schools to provide good work environment for the teachers, reveal the climate satisfaction level of the teachers and allow the teachers to have continuous growth and improvement in every aspect by understanding their work values. This study sought to identify the Filipino teachers' satisfaction with the school work environment and their work values. In this study, the survey approach and interviews were utilized by the researcher. The locale of the study is the Baguio City National High School main campus (BCNHS main campus). This study used descriptive and inferential statistics. The researcher described both qualitatively and quantitatively the variables covered in the study. In light of the findings of the study, the following are the conclusions:

- The head teachers of BCNHS main campus practice participative decision making, open communication style and slight clan control. Basically, this contributes to the positive organizational climate of BCNHS main campus.
- Teachers of BCNHS main campus are satisfied with the organizational climate in the school.
- Teachers are motivated by intrinsic work values.

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

- Regardless of their differences in their satisfaction with the school's organizational climate, teachers are generally motivated by intrinsic work values.

Degree of Life Satisfaction of Faculty and Non-Teaching Personnel of the Angeles University Foundation

Carmela Dizon, Ryan Ross Sierra, at Ma. Luisa Tiamson

Angeles University Foundation

Ang pag-aaral na ito ay isinagawa ng mga guro ng Department of Social Sciences ng Angeles University Foundation para sukatin ang antas ng pagkasiya sa buhay ng mga guro at di-tagapagturong trabahador ng pamantasan. Ang ginamit na panukat ay ang Satisfaction with Life Scale (SWLS) na sinulat ni Ed Diener, et al. Ang SWLS ay isang panukatan na may limang (5) tanong na dinisenyo upang sukatin ang pang-global na desisyong pangkaisipan ukol sa pagkasiya sa buhay ng isang tao. Ang mga respondyente ay sinabihan na sang-ayunan o di-sang-ayunan ang limang (5) pahayag gamit ang iskeyl na 1-7 na kung saan ang pito (7) ay nangangahulugang lubos na sumasang-ayon; anim (6) – sumasang-ayon; lima (5) – bahagyang sumasang-ayon; apat (4) – neutral; tatlo (3) – bahagyang di-sumasang-ayon; dalawa (2) – di-sumasang-ayon at isa (1) – lubos na di-sumasang-ayon. And mga datos ay tinuos sa pamamagitan ng percentage at frequency distribution at ang kaugnayan ng mga variable ay tinukoy sa tulong ng chi-square. Pitumpu't tatlo (73) ang kabuuang bilang ng mga respondyente sa pag-aaral na ito. Ipinapakita ng mga datos na 80.80% ng mga guro at di-tagapagturong trabahador ay nasisiyahan sa kanilang buhay kahit ano pa ang kanilang kasarian, sibil na estado, edad, pangedukasyunal na kwalifikasyon, employment status, bilang ng taon sa serbisyo at sweldo.

Sariwang Huli, Sariwang Hangin: May Sarap, May Saya kung Masagana

Roberto Javier Jr. at Justin DJ Sucgang

Pamantasang De la Salle-Maynila

Malawak ang katubigang nakapalibot sa mga pulo ng Pilipinas, kaya naging pangunahin itong pinagkukunang-yaman ng bayan. Maraming Pilipino ang naninirahan sa baybayin ng masaganang karagatan ng bansa at nabubuhay sa pamamagitan ng panghuhuli at pagbibili ng isda. Gamit ang katutubong paraang pagtatanung-tanong, inusisa ang kahulugan ng kasiyahan sa mga mangingisda. Sa mga likas na umpukang binubuo ng mga kalalaking mangingisda napag-alaman na ang kanilang kasiyahan ay kaugnay ng kasaganahang dulot ng karagatan. Ayon sa mga mangingisda, ang karagatan mismo ay pinagmumulan ng kaligayahan. Laging may kaloob na biyaya ang dagat – sariwa ang huli pati ang hangin na tinatamasa nila. Hindi nila kailangang mag-alaga, mamuhunan, o magbanat ng buto sapagkat mananatili ang dagat auman ang mangyari. Lakas ng loob ang kanilang puhunan para sa pamamalakaya at pangingsda. Madali ang pagbibigayan dahil libre lang kung kunin ang isda sa karagatan. Kaya nga marami sa kanila ang nagsabing hindi sila nagsisinop o nagtatabi at nag-uubos biyaya pa nga. Masaya ang mga mangingisda kung maraming huli subalit kailangan nilang pangalagaan din ang likas-yaman ng dagat.

4K na Hamon sa Gawaing Bolunterismo:

Kultura, Kamalayan, Kasanayan at Kaligayahan

Gerry Duwin A. Dela Zerna

Guided and Unified Interaction for the Development of Children, Inc.

Ang bolunterismo ay isang personal na desisyon! Ito ay hamon sa sinuman na magtatangkang gumanap at yumakap sa kultura at kamalayan ng mga samahang ganito ang kamulatan. Ang pag-aaral ay lumalayon na ilahad ang paghahanda, kasanayan, at pagtanggap sa hamon ng pagganap sa tungkuling boluntaryo kasama na ang pagnanais na maimulat ang karamihan sa hamon at ligayang dulot nito. Ang pag-aaral ay isang paglalarawan sa gawaing bolunterismo kung saan ang mga datos na ginamit ay halaw sa pinagsama-samang metodolohiyang kalahok -pagmamasid, sarbey at panayam. Ipinakikita sa pag-aaral ang paghahanda, pagtanggap at pagsasa-ayos ng bawat isang boluntaryo para maisakatuparan ang piniling gawain para sa mga batang may kapansanan. Ito rin

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

ay sumasalamin sa pananaw ng mga boluntaryo ukol sa mga ganitong adhikain at ang mga pangangailangan ng mga samahang mapalawig ang hamon para sa paglahok ng nakakarami. Ang karanasan ay nakakapagmulat sa kamalayan, nakakapagpala-kas ng loob, nakakapagbigay ng positibong perspektibo, at nakakapagbukas ng panibagong pinto sa alternatibong gawain. Malinaw din na ang ganitong gawain ay nakakapagdulot ng kailigayahan, nagbibigay halaga sa pagtulong at nakakapagmulat ng positibong kamulatan sa kahalagahan ng buhay. Ang gawaing bolunterismo ay positibong kontribusyon sa kultura, kamalayan at kamulatan ng isang lipunan.

Caisipan at Pangimut Capampangan: A Look into the Capampangan Psychology

Lord Francis Musni
Center for Kapampangan Studies
Holy Angel University

This paper aims to study Capampangan thinking and behaviour. There are on record at least 33 Filipino ethno linguistic groups and 10 major Filipino languages beside some other 150 other local languages. The Capampangans comprise only 3.2 percent of all Philippine ethno linguistic groups but they have managed to assert an identity of their own. Capampangan thinking and behaviour easily manifests itself apart from other major regional groups or tribes. Albeit, there may have be common concepts, behaviour patterns or traits with the rest of the Filipinos, there several which are peculiar only to the Capampangans. As a feeling, thinking, desiring, and acting individual, the Capampangan finds himself in the midst of *reng aliua* (others). He operates under two basic components of his existence, *pangatimau na* (freedom) and *ing amor propiu na* (self respect/dignity) Thus, the paper will deal with preliminary concepts of *lub* (inner self,) *marine* (crudely translated as shame,) *pamaquiabe* (fellowship being the nearest translation,) *pamanatindi* (concern for others,) and others. These concepts will only be fully understood within the framework of the *aliua* (others.) The *aliua* may include all the components of his milieu, radiating from the home to other social interactions. As a fitting end, the paper will try to identify the traits and typical attitude of a Capampangan in the light of criticisms or comments from other regional groups.

Sori, ha?: Isang Sikolohikal na Pag-aaral sa Personal na Paghingi ng Patawad

Sandra C. Ebrada
PsychConsult, Inc./Dela Salle University

Sinuri sa pag-aaral na ito ang proseso ng maysala sa paghingi ng patawad—ang kanyang konsepto, damdamin, kilos, at sinasabi bago, habang, at pagkatapos niyang humingi ng patawad at kung sa huli, may bunga at paghihilom. Tinalakay din ang proseso kung hindi humingi ng patawad at kung hindi pinatawad ang maysala. May 27 katao ang napanayam, 13 babae at 14 na lalaki. May 26 na kuwentong pangkaraniwan ang kasalanan at 15 kuwentong mabigat ang kasalanan. Ginamit ang *qualitative analysis* sa mga kuwento. Lumabas na isang paglalakbay sa kalooban ang paghingi ng patawad. Maraming tatanungin ang maysala sa kanyang sarili hanggang sa siya ang magpasiyang humingi ng patawad. May kayamanan at hadlang sa paglalakbay ngunit may tulong din galing sa iba. Kung tiyak ang maysala na kasalanan niya at pinananagutan niya ito, kusa niyang pinupuntahan ang nasaktan at sa isang pribadong lugar, humihingi ng patawad na may kasamang paliwanag. Una, bulabog ang kanyang kalooban ngunit dumarating ang kaginhawaan at kasiyahan. Sa huli, may paghihilom na nagaganap sa maysala at bumabalik ang pagsasama. Walang paghihilom na nagaganap sa mga maysalang hindi humingi ng patawad. Walang nakitang kaibhan sa pangkaraniwan at mabigat na kasalanan. Wala ring nakitang kaibhan ang dalawang kasarian sa kanilang paghingi ng patawad

Mga Bagong Bansag sa Gusto at Ayaw na Lalaki at Babae ng mga Lalabintaunin

Nico Canoy at Roberto Mendoza
Pamantasang De la Salle-Maynila

Ang mga bagong palapalagay sa kapareho at kabilang kasarian o pagpapalawig ng tipoloji ng jender ay nagpapahayag ng dinamikong pagpapalit sa pag-iisip panlipunan ng mga kabataan. Walumpo ng lalaki at babae sa

Gaan at Gana sa Buhay: Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

kolehiyo ang nagbigay sagot sa mga gusto at ayaw nila sa katulad at sa kabilang kasarian. Ang lumabas na tema ay BAYANI, ADONIS, KRITIKO, HUNK at TAMBAY para sa mga lalaki; DIYOSA, TAGAPAGLIGTAS, TUKSO, INA, at AMASONA naman sa kababaihan. Tinignan muli ang dalawang kasarian sa pagsuyod ng mga dagdag na papel ng babae at mga pagtatalo sa mga ekspektasyon sa mga lalaki. May implikasyon ng magkataliwas na iskemata sa bawat kasarian na sumasalamin sa nagbabagong lipunan ayon sa “emerging adults.”

Mga Salik na Humahadlang sa Mga Estudyante ng Kolehiyo upang Sumabak sa Pormal na Pagboboluntir

Angeline Martha Beroin
Pamantasang De la Salle-Maynila

Tinukoy ng pag-aaral na ito ang mga salik na humahadlang sa mga estudyante ng kolehiyo upang sumabak sa pormal na pagboboluntir at ipinaliwanag kung paano inimpluwensiya ng mga salik na ito ang desisyon ng isang tao kung siya ay magboboluntir o hindi. Ginabayang talakayan at surbey ang mga ginamit na pamamaraan sa pagkalap ng datos. Mayroong 24 na kalahok sa ginabayang talakayan at 150 naman sa surbey. Ang mga kalahok na ito ay napili sa pamamagitan ng pagsasampol ayon sa layunin, ilan sa mga salik sa pagpili ng kalahok ay mga estudyante sa kolehiyo at mga hindi pormal na boluntir. *Content analysis* ang ginamit upang suriin ang mga nakalap na datos sa ginabayang talakayan. Samantala, *descriptive analysis*, *multiple regression* at *factor analysis* naman ang mga ginamit upang suriin ang mga datos mula sa surbey. Mayroong dalawang klase ang mga salik na humahadlang sa pagboboluntir. Ito ay ang mga salik na panloob at mga salik na panlabas. Ayon sa mga nakalap na datos, ang mga salik na panloob ay ang mga persepsyon sa bolunterismo at mga personal na hamon na hinaharap ng isang tao. Ang persepsyon sa bolunterismo ay ang mga persepsyon sa pormal na pagboboluntir at mga persepsyon sa mga boluntir. Samantala ang mga hamon na ito ay ang pagkakaroon ng ibang prioridad at mga alinlangan dahil sa mga ugali at abilidad. Sa kabilang dako, ang mga salik na panlabas ay at ang mga nakalipas na karanasan ng isang estudyante at ng mga impluwensiya na galing sa pamilya, mga kaibigan, komunidad, paaralan, relihiyon at ang mga iba't ibang organisasyon sa pagboboluntir. Subalit, ang mga salik na panloob ay hindi lamang ang hadlang sa pagboboluntir at gayun din ang mga salik na panlabas. Ang dalawang klaseng ito ang nagiging basehan kung gaano ka-posible na magboluntir ang isang tao. Higit pa rito, ang persepsyon ng isang tao ay kinakailangan upang maging hadlang ang mga salik na ito. At huli, ang basehan ng desisyon ng isang tao ay maaari ring maapektuhan ang kanyang desisyon kung siya ba ay magboboluntir o hindi.

Pambansang Samahan sa Sikolohiyang Pilipino

Isang mainit na pagbati mula sa Pamantasang De La Salle Departamento ng Sikolohiya

Mga Gradwadong Programa

Master of Science in psychology

- **Major in Industrial Psychology**
- **Major in Clinical Psychology**
- **Major in Human Development Psychology**
- **Master in Psychological Measurement**
- **Major in Social Cultural Psychology**

Contact information:

**Graduate Admissions Office
La Salle Hall Rm 101
2401 Taft Avenue
1004 Manila, Philippines**

**Tel. Nos.: (632) 303-1378 (direct line) or
(632) 524-4611 local 468 (trunk line)
Email: GAODir@dlsu.edu.ph**

The future begins here...

Gaan at Gana sa Buhay:
Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

Malugod na Pagbati

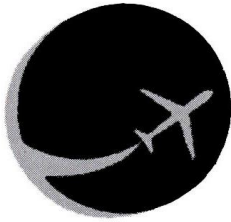
mula sa

PHILIPPINE PSYCHOLOGY
RESEARCH & TRAINING HOUSE, INC.

Gumagawa ng Pananaliksik at Pagsasanay
Sa Iba't Ibang Larangan ng Sikolohiyang Pilipino

Tungkol sa mga serbisyo at produkto ng PPRTH tulad ng Panukat ng Ugali at Pagkatao ni Dr. Virgilio Enriquez, tawagan ang 09209220292 at 63(2)4346406.

Wayfair Tours, Inc.

G/F Don Jacinto Bldg., 141 Salcedo St.,
Legaspi Village, Makati City, M.M., Philippines

**Tel. Nos.: (632) 893-9761; 8939762; 893-9776;
813-5368; 840-5392; 8405393; 8135431; 8135237**

Fax No. : (632) 813-5464

Website : www.wayfairtours.com.ph

E-mail : wayfair@skyinet.net

info@wayfairtours.com.ph

Travel Expertise for more than 37 years

SERVICES OFFERED:

- **Domestic and International Flight Reservations and Ticketing**
- **Domestic and International Reservation of Cruises, etc.**
- **Domestic and International Hotel Reservations**
- **International and Domestic Tour Packages**
- **Passport, Visa (s) and Immigration Assistance**
- **All Travel Related needs**

Now you can book flights online!!!!

Gaan at Gana sa Buhay:
Ang Sikolohiya ng Sarap, Ligaya at Ginhawa

THE
JUAN D. NEPOMUCENO
**CENTER FOR
KAPAMPANGAN STUDIES**

MUSEUM & LIBRARY HOURS:
MONDAY TO FRIDAY 8:00 A.M. TO 8:00 P.M.
SATURDAY 8:00 A.M. TO 5:00 P.M.

BECOME A BETTER FILIPINO
BY BEING A GOOD KAPAMPANGAN...

TEL. (045) 322-3528, (045) 888 8691
LOC. 1311, 1312, 1369

Kasama sa pagtataguyod ng ika-33ng Kumperensiya sa Sikolohiyang Pilipino:

Ron Resurreccion
(Lumikha ng Logo)
Mauro Ariel Yonzon
(Cinemalaya Films)
GMA Network

Pagbati sa PSSP sa pagdaos ng Ika-31ng Kumperensiya sa Sikolohiyang Pilipino:

LJY Beauty Salong
(Luming's Beauty Shop)
Rizal street, Angeles
City